

## ความนำ

กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายการพัฒนาการศึกษาปฐมวัยอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยได้ประกาศใช้หลักสูตรปฐมวัยพุทธศักราช 2560 เพื่อใช้ในการจัดการศึกษาปฐมวัยที่ต้องพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิด – 6 ปี ให้มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถ และความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นการเตรียมความพร้อมที่จะเรียนรู้และสร้างรากฐานชีวิตใช้พัฒนาเด็กปฐมวัยไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในตนเอง และมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

อาศัยความตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 10 กำหนดไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย” และพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 มาตรา 5 กำหนดให้คนพิการมีสิทธิทางการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา เลือกรับบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบ และรูปแบบการศึกษาโดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษเฉพาะบุคคลนั้น

ดังนั้นเพื่อให้การจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการได้รับการพัฒนาตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปี ให้มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและมีสติปัญญาที่เหมาะสมเต็มศักยภาพ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษได้แต่งตั้งคณะทำงานพัฒนาหลักสูตรปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2561 โดยคณะทำงานได้เพิ่มทักษะจำเป็นเฉพาะความพิการสำหรับเด็กพิการแต่ละประเภท เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความพิการและศักยภาพของแต่ละบุคคล หลักสูตรนี้จึงเหมาะสำหรับศูนย์การศึกษาพิเศษ นอกจากนี้ สถานศึกษา สถานพัฒนาเด็กเล็กและหน่วยงานที่มีเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สามารถนำไปใช้เป็นกรอบและแนวทางในการพัฒนาเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษระดับปฐมวัยให้มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา และทักษะที่จำเป็นสำหรับเด็กพิการแต่ละประเภทเพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

## ปรัชญาการฝึกพูดสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

การฝึกพูดสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปีบริบูรณ์ อย่างเป็นองค์รวมบนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติ และพัฒนาการตามสภาพความพิการของเด็กแต่ละบุคคลให้เต็มศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐาน คุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ

## วิสัยทัศน์

หลักรัฐการฝึกพูดสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ มุ่งพัฒนาเด็กทุกคนให้ได้รับการพัฒนา ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา และทักษะที่จำเป็นสำหรับเด็กพิการแต่ละประเภท อย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง ได้รับการฝึกพูดอย่างเหมาะสมตามศักยภาพ มีทักษะชีวิต และปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และสำนึกความเป็นไทย โดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก

## หลักการ

เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมพัฒนาการตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ตลอดจนได้รับการฝึกพูดอย่างเหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้สอน เด็กกับผู้เลี้ยงดู หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู การพัฒนา และให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของการพัฒนาการทุกด้านอย่างเป็นองค์รวม มีคุณภาพ และเต็มตามศักยภาพ โดยกำหนดหลักการ ดังนี้

1. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทุกคน
2. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย
3. ยึดพัฒนาการและการพัฒนาเด็กโดยองค์รวม ผ่านการเล่นอย่างมีความหมาย มีกิจกรรมที่หลากหลาย ได้รับเทคโนโลยี สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ได้ลงมือกระทำในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เหมาะสมกับสภาพความพิการ และมีการพักผ่อนเพียงพอ
4. การฝึกพูดจัดการเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิต และสามารถปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และมีความสุข
5. สร้างความรู้ ความเข้าใจ และประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็กระหว่างสถานศึกษากับพ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

-----  
หลักสูตรการฝึกพูด  
สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ  
ตั้งแต่แรกเกิด - 6 ปี  
-----

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดบุรีรัมย์

## หลักสูตรการฝึกพูดสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สำหรับเด็กอายุแรกเกิด -6 ปี

หลักสูตรการฝึกพูดสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ อายุแรกเกิด -6 ปี เป็นการจัดกิจกรรมโดยมุ่งเน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ประกอบด้วย 4 กิจกรรม คือ กิจกรรมการบริหารกล้ามเนื้อปาก กิจกรรมภาษารับ กิจกรรมภาษาส่ง และกิจกรรมการอ่านนิทาน เด็กจะได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา และทักษะที่จำเป็นสำหรับเด็กพิการแต่ละประเภทตามสภาพความพิการและความสามารถของแต่ละบุคคล ผ่านการฝึกพูด

### จุดหมาย

หลักสูตรการฝึกพูดสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ มุ่งให้เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ มีพัฒนาการเต็มตามศักยภาพ และมีความพร้อมในการเรียนรู้ต่อไป จึงกำหนดจุดหมายเพื่อให้เกิดกับเด็ก ดังนี้

1. เพื่อให้มีการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อปากอย่างเหมาะสม
2. เพื่อให้สามารถเข้าใจภาษาและแสดงท่าทางประกอบได้
3. เพื่อให้มีทักษะในการสื่อสาร การใช้ภาษาเพื่อการสนทนา
4. เพื่อให้เกิดความสนใจกับหนังสือนิทานอย่างเหมาะสมตามวัย

### กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายตามหลักสูตรการฝึกพูดสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคณพิการทางการศึกษา พ.ศ.2552

1. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น ได้แก่ บุคคลที่สูญเสียการเห็นตั้งแต่ระดับเล็กน้อยจนถึงตาบอดสนิท ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภทดังนี้

1.1 คนตาบอด หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการเห็นมาก จนต้องใช้สื่อสัมผัสและสื่อเสียงหากตรวจวัดความชัดของสายตาดำมืดเมื่อแก้ไขแล้ว อยู่ในระดับ 6 ส่วน 60 (6/60) หรือ 20 ส่วน 200(20/200) จนถึงไม่สามารถรับรู้เรื่องแสง

1.2 คนเห็นเลือนราง หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการเห็น แต่ยังสามารถอ่านอักษรตัวพิมพ์ขยายใหญ่ด้วยอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการ หรือเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก หากวัดความชัดของสายตาดำมืดเมื่อแก้ไขแล้วอยู่ในระดับ 6 ส่วน 18 (6/18) หรือ 20 ส่วน 70 (20/70)

2. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ได้แก่ บุคคลที่สูญเสียการได้ยินตั้งแต่ระดับหูตึงน้อยจนถึงหูหนวก ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

2.1 คนหูหนวก หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการได้ยินมากจนไม่สามารถเข้าใจการพูดผ่านทางการได้ยินไม่ว่าจะใส่หรือไม่ใส่เครื่องช่วยฟัง ซึ่งโดยทั่วไปหากตรวจการได้ยินจะมีการสูญเสียการได้ยิน 90 เดซิเบลขึ้นไป

2.2 คนหูตึง หมายถึง บุคคลที่มีการได้ยินเหลืออยู่เพียงพอที่จะได้ยินการพูดผ่านทางการได้ยิน โดยทั่วไปจะใส่เครื่องช่วยฟัง ซึ่งหากตรวจวัดการได้ยินจะมีการสูญเสียการได้ยิน น้อยกว่า 90 เดซิเบล ลงมา ถึง 26 เดซิเบล

3. บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ได้แก่ บุคคลที่มีความจำกัดอย่างชัดเจนในการปฏิบัติตนในปัจจุบัน ซึ่งมีลักษณะเฉพาะ คือ ความสามารถทางสติปัญญาดำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญร่วมกับความจำกัดของทักษะการปรับตัวอีกอย่างน้อย 2 ทักษะ จาก 10 ทักษะ ได้แก่ การสื่อความหมาย การดูแลตนเอง การดำรงชีวิตภายในบ้าน ทักษะทางสังคม/การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การรู้จักใช้ทรัพยากรในชุมชน การรู้จักดูแลควบคุมตนเอง การนำความรู้มาใช้ในการชีวิตประจำวันการทำงาน การใช้เวลาว่าง การรักษาสุขภาพอนามัยและความปลอดภัย ทั้งนี้ได้แสดงอาการดังกล่าวก่อนอายุ 18 ปี

4. บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภทดังนี้

4.1 บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว ได้แก่ บุคคลที่มีอวัยวะไม่สมส่วนหรือขาดหายไป กระดูกหรือกล้ามเนื้อผิดปกติ มีอุปสรรคในการเคลื่อนไหว ความบกพร่องดังกล่าวอาจเกิดจากโรคทางระบบประสาท โรคของระบบกล้ามเนื้อและกระดูก การไม่สมประกอบ มาแต่กำเนิด อุบัติเหตุและโรคติดต่อ

4.2 บุคคลที่มีความบกพร่องทางสุขภาพ ได้แก่ บุคคลที่มีความเจ็บป่วยเรื้อรังหรือมีโรคประจำตัวซึ่งจำเป็นต้องได้รับการรักษาอย่างต่อเนื่อง และเป็นอุปสรรคต่อการศึกษา ซึ่งมีผลทำให้เกิดความจำเป็นต้องได้รับการศึกษาพิเศษ

5. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ได้แก่ บุคคลที่มีความผิดปกติในการทำงานของสมองบางส่วนที่แสดงถึงความบกพร่องในกระบวนการเรียนรู้ที่อาจเกิดขึ้นเฉพาะความสามารถด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน คือ การอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ซึ่งไม่สามารถเรียนรู้ในด้านที่บกพร่องได้ ทั้งที่มีระดับสติปัญญาปกติ

6. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา ได้แก่ บุคคลที่มีความบกพร่องในการเปล่งเสียงพูด เช่น เสียงผิดปกติ อัตราความเร็วและจังหวะการพูดผิดปกติ หรือบุคคลที่มีความบกพร่องในเรื่องความเข้าใจหรือการใช้ภาษาพูด การเขียนหรือระบบสัญลักษณ์อื่นที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งอาจเกี่ยวกับรูปแบบ เนื้อหา และหน้าที่ของภาษา

7. บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ ได้แก่บุคคลที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติเป็นอย่างมาก และปัญหาทางพฤติกรรมนั้นเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นผลจากความบกพร่องหรือความผิดปกติทางจิตใจหรือสมองในส่วนของการรับรู้ อารมณ์หรือความคิด เช่น โรคจิตเภท โรคซึมเศร้า โรคสมองเสื่อม เป็นต้น

8. บุคคลออทิสติก ได้แก่ บุคคลที่มีความผิดปกติของระบบการทำงานของสมองบางส่วนซึ่งส่งผลต่อความบกพร่องทางพัฒนาการด้านภาษา ด้านสังคมและการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และมีข้อจำกัดด้านพฤติกรรมหรือมีความสนใจจำกัดเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยความผิดปกตินั้นค้นพบได้ก่อนอายุ 30 เดือน

9. บุคคลพิการซ้อน ได้แก่ บุคคลที่มีสภาพความบกพร่องหรือความพิการมากกว่าหนึ่งประเภทในบุคคลเดียวกัน

## มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

หลักสูตรฝึกพูดสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ กำหนดมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จำนวน 4 มาตรฐาน ประกอบด้วย

มาตรฐานที่ 1 การบริหารกล้ามเนื้อปาก

มาตรฐานที่ 2 ภาษารับ

มาตรฐานที่ 3 ภาษาส่ง

มาตรฐานที่ 4 การอ่านนิทาน

### มาตรฐานที่ 1 การบริหารกล้ามเนื้อปาก

ตัวบ่งชี้ 1 การเป่า

| อายุ (ปี)   | สภาพที่พึงประสงค์    |
|-------------|----------------------|
| แรกเกิด – 6 | เป่าสิ่งของให้ลอยได้ |

ตัวบ่งชี้ 2 การเปาะ

| อายุ        | สภาพที่พึงประสงค์    |
|-------------|----------------------|
| แรกเกิด – 6 | เปาะริมฝีปากของตนเอง |

ตัวบ่งชี้ 3 การเตาะ

| อายุ        | สภาพที่พึงประสงค์ |
|-------------|-------------------|
| แรกเกิด – 6 | เตาะลิ้น          |

ตัวบ่งชี้ 4 การดูด

| อายุ        | สภาพที่พึงประสงค์ |
|-------------|-------------------|
| แรกเกิด – 6 | ดูดโดยใช้หลอด     |

## มาตรฐานที่ 2 ภาษารับ

### ตัวบ่งชี้ 1 ความเข้าใจภาษาตามช่วงวัยของอายุ

| อายุ (ปี) | สภาพที่พึงประสงค์                                                      |
|-----------|------------------------------------------------------------------------|
| 0 – 1     | 1. สนองตอบท่าที่ผู้อื่นด้วยกิริยาท่าทาง                                |
|           | 2. ทำตามคำสั่งง่าย ๆ ที่มีกิริยาอาการประกอบ                            |
|           | 3. หยุดชงักช่วงขณะที่ได้ยินคำว่า อย่า ได้ 8 ครั้ง จาก 10 ครั้ง         |
|           | 4. ตอบสนองคำถามง่าย ๆ ด้วยกิริยาอาการ                                  |
| 1 – 2     | 5. รู้จักขอเพิ่ม                                                       |
|           | 6. ทำตามคำสั่งขั้นตอนเดียวได้ 3 อย่างต่างกันโดยไม่ต้องชี้แนะด้วยท่าทาง |
|           | 7. รู้จัก “ให้ของ” หรือ “หยิบให้ดู” เมื่อบอกชื่อของ                    |
|           | 8. ชี้ของที่คุ้นเคยได้ 12 อย่าง เมื่อบอกชื่อ                           |
|           | 9. ชีรูปได้ 3 – 5 รูป (ในหนังสือ) เมื่อบอกชื่อ                         |
|           | 10. ชีส่วนของร่างกายตัวเองได้ 3 ส่วน                                   |
| 2 - 3     | 11. ชีภาพได้ถูกต้อง เมื่อบอกว่าเป็นของที่ใช้ทำอะไร                     |
|           | 12. ยกนิ้วบอกจำนวนอายุ (ขวบ) ได้                                       |
|           | 13. ทำตามคำสั่งสองอย่างที่เกี่ยวข้องกันได้                             |
| 3 - 4     | 14. ทำตามคำสั่ง 2 เรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกันได้                         |
| 4 - 5     | 15. ทำตามคำสั่งได้ 3 เรื่อง                                            |
|           | 16. เข้าใจความหมายของการถูกกระทำ เช่น ด.ญ.แต้วถูก ด.ช.ตุ้ยรังแก        |
|           | 17. เมื่อขอให้หาของหรือภาพที่เข้าคู่กันก็หาได้                         |
|           | 18. บอกได้ว่าตรงไหนของสิ่งของเป็นฝา ตรงไหนเป็นก้น                      |
|           | 19. ชีความแปลกปลอมในภาพได้                                             |
|           | 20. ดูรูปภาพแล้วบอกได้ว่า รูปใดไม่เข้าพวกกับรูปอื่น ๆ                  |
| 5 - 6     | 21. เข้าใจคำว่า “นิดหน่อย” “มาก” “เยอะแยะ”                             |

### มาตรฐานที่ 3 ภาษาส่ง

#### ตัวบ่งชี้ 1 การสื่อสารและส่งภาษาตามช่วงวัยของอายุ

| อายุ (ปี) | สภาพที่พึงประสงค์                                                         |
|-----------|---------------------------------------------------------------------------|
| 0 – 1     | 1. ทำเสียงเลียนเสียงคนอื่น                                                |
|           | 2. พูดคำพยางค์เดียว คำเดียวซ้ำ 2 – 3 ครั้ง ตามผู้ใหญ่ได้ เช่น แบแบ แม่แม่ |
|           | 3. เอาคำที่มีความหมายต่างกัน 2 คำ มาผสมกันเมื่อสอนพูด                     |
|           | 4. เลียนเสียงสูงต่ำของคนอื่น                                              |
|           | 5. ใช้คำพยางค์เดียวอย่างมีความหมายเมื่อหมายถึงของหรือคน                   |
|           | 6. เปล่งเสียงตอบสนอง เมื่อมีคนพูดด้วย                                     |
| 1 – 2     | 7. พูดคำที่มีความหมายต่างกันได้ 5 คำ (อาจใช้คำเดียวกันเรียกของที่ต่างกัน) |
|           | 8. พูดว่า “หมดแล้ว” หรือ “โป๊โป๊” โดยรู้ความหมาย                          |
|           | 9. เมื่อถูกถามชื่อ ก็บอกได้ทั้งชื่อจริง ชื่อเล่น                          |
|           | 10. บอกชื่อสิ่งของได้เมื่อมีคนถาม                                         |
|           | 11. ใช้คำพูดและกิริยาอาการประกอบกัน เมื่อจะบอกความต้องการ                 |
|           | 12. เรียกชื่อสมาชิกในครอบครัวได้ 5 ชื่อ รวมทั้งชื่อสัตว์เลี้ยงในบ้าน      |
|           | 13. เรียกชื่อของเล่นได้ 4 ชนิด                                            |
|           | 14. ทำเสียงสัตว์หรือใช้เสียงสัตว์แทนเรียกชื่อ เช่น เมี้ยว ๆ               |
|           | 15. เอ่ยปากขออาหารธรรมดา ๆ ด้วยการเรียกชื่ออาหารที่มองเห็นอยู่            |
|           | 16. ใช้คำถามท้ายประโยคเช่น “ไหม?” “ไหน?”                                  |
|           | 17. บอกชื่อส่วนของร่างกายบนตุ๊กตา หรือตัวคนได้ 3 ส่วน                     |
|           | 18. ตอบคำถาม “ใช่” “ไม่ใช่” เมื่อต้องการตอบรับหรือปฏิเสธ                  |
| 2 – 3     | 19. พูดวลีสองคำ นามกับวิเศษณ์ หรือนามกับนาม เช่น เสื้อแดง ฟีน้อง          |
|           | 20. พูดวลีสองคำที่เอาคำนามผสมกับคำกิริยาได้ เช่น “พ่อกำลังมา”             |
|           | 21. บอกเมื่ออยากเข้าห้องน้ำ                                               |
|           | 22. ใช้คำ “นั่น” “นี่” ผสมกับนามหรือกิริยา เช่น นี่แก้ว                   |
|           | 23. ใช้คำผสมสองคำที่แสดงความเป็นเจ้าของ                                   |
|           | 24. พูดคำว่า “ไม่เอา” “ไม่ใช่”                                            |
|           | 25. เมื่อถามว่า “ทำอะไรอยู่” ก็ตอบได้                                     |
|           | 26. ตอบคำถามว่า “...อยู่ไหน” ได้                                          |
|           | 27. ได้ยินเสียงที่คุ้นเคยแล้วบอกว่าเสียงใคร เสียงอะไร                     |
|           | 28. เมื่อจะพูดเกี่ยวกับตนเอง ก็เรียกชื่อตัวเอง                            |

| อายุ (ปี) | สภาพที่พึงประสงค์                                                                                                        |
|-----------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|           | 29. บอกเพศหญิง ชาย ได้เมื่อถูกถาม                                                                                        |
|           | 30. รู้จักใช้คำว่า “กำลังทำ.....อยู่”                                                                                    |
|           | 31. ใช้คำว่า “หลาย.....” เมื่อเอ่ยถึงของหลายสิ่ง                                                                         |
|           | 32. ใช้คำว่า “ทำ.....แล้ว” เมื่อจะบอกว่าทำไปแล้ว                                                                         |
|           | 33. รู้จักถามว่า “นี่อะไร”                                                                                               |
|           | 34. บังคับเสียงให้ค่อยและดังได้ประมาณ 90%                                                                                |
|           | 35. ใช้คำ “นี้” “นั่น”                                                                                                   |
|           | 36. ใช้คำสรรพนามแทนการเรียกชื่อตัวเอง เช่น “หนู” “ของหนู”                                                                |
|           | 37. บอกได้ว่า “นี่ไม่ใช่.....” (ของสิ่งนั้น สิ่งนี้)                                                                     |
|           | 38. เมื่อถามว่านี่ใครก็บอกชื่อได้                                                                                        |
|           | 39. ใช้คำที่บอกความเป็นเจ้าของ เช่น ของพ่อ ของแม่                                                                        |
|           | 40. บางครั้งก็ใช้คำว่า “ทำได้” “จะทำ” ได้ถูกต้อง                                                                         |
|           | 41. บอกว่าอะไรเปิดหรือปิด                                                                                                |
| 3 - 4     | 42. บอกชื่อเต็มของตัวเองได้                                                                                              |
|           | 43. ตอบคำถาม “อย่างไร” ได้                                                                                               |
|           | 44. เล่าถึงสิ่งที่ทำได้โดยใช้คำว่า “ทำแล้ว” ได้                                                                          |
|           | 45. เล่าประสบการณ์ที่เพิ่งพบมาใหม่ ๆ ได้                                                                                 |
|           | 46. บอกวิธีใช้ของธรรมดา ๆ ได้                                                                                            |
|           | 47. พูดถึงเรื่องที่ยังไม่ได้ทำว่า “กำลังจะทำ....” “ต้องทำ.....” “อยากทำ.....ได้”                                         |
|           | 48. เล่าเหตุการณ์สองอย่างตามลำดับที่เกิดได้                                                                              |
| 4 - 5     | 49. เชื่อมประโยคสั้น ๆ ให้ต่อเนื่อง เช่น “หนูทำของเล่นตกแล้วหนูก็รีบเก็บ”                                                |
|           | 50. เรียก พี่ น้อง ปู่ ย่า ตา ยาย ได้                                                                                    |
|           | 51. เข้าใจความเปรียบเทียบที่ตรงกันข้ามแล้วต่อท้ายได้ เช่น เมื่อผู้ใหญ่ขึ้นต้นว่า “หนูตัวเล็ก ข้างตัว...” ก็ต่อว่า “ใหญ่” |
|           | 52. เล่าเรื่องที่เคยชินโดยไม่ต้องมีรูปภาพประกอบ                                                                          |
|           | 53. พูดคำคล้องจองได้บ้าง                                                                                                 |
|           | 54. ใช้ประโยคที่มีความซับซ้อนได้ เช่น แม่เรียกหนู เพราะแม่จะให้กินข้าว                                                   |
| 5 - 6     | 55. บอกได้ว่าเสียงที่ได้ยิน ค่อยหรือดัง                                                                                  |
|           | 56. บอกตำบลที่อยู่ของตนเองได้                                                                                            |
|           | 57. บอกหมายเลขโทรศัพท์ที่บ้านได้                                                                                         |

| อายุ (ปี) | สภาพที่พึงประสงค์                                                                           |
|-----------|---------------------------------------------------------------------------------------------|
|           | 58. เข้าใจคำว่า “มากที่สุด” “น้อยที่สุด” “2-3อย่าง”                                         |
|           | 59. เล่าเรื่องซับซ้อนง่าย ๆ ได้                                                             |
|           | 60. เล่าถึงกิจวัตรประจำวันได้                                                               |
|           | 61. บอกตำแหน่งหรือทิศทางได้ เช่น “จากที่ไหน” “ไปที่ไหน”                                     |
|           | 62. ใช้คำอธิบายในการตอบคำถามว่า “ทำไม” ได้                                                  |
|           | 63. เล่า 3 ใน 5 ส่วนของเรื่องนิทานได้เรื่องได้ราว                                           |
|           | 64. อธิบายความหมายของคำได้                                                                  |
|           | 65. เมื่ออยากรู้อะไรที่ตรงกันข้ามก็รู้จักใช้คำถาม                                           |
|           | 66. ตอบคำถามที่เป็นเหตุเป็นผลได้ เช่น “เมื่อทำไปตักจะเกิดอะไร...” ก็ต่อความได้ว่า “ไปจะแตก” |
|           | 67. รู้ความหมายของคำ เมื่อวานนี้ พรุ่งนี้ อย่างถูกต้อง                                      |
|           | 68. เมื่อได้ยินคำใหม่ ๆ ที่ยังไม่คุ้น ก็รู้จักถามความหมาย                                   |

#### มาตรฐานที่ 4 การอ่านนิทาน

##### ตัวบ่งชี้ 1 การอ่านหนังสือตามวัย

| อายุ (ปี) | สภาพที่พึงประสงค์                                                                                                                                                                                                  |
|-----------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 0 - 1     | หนังสือภาพที่ไม่ต้องมีคำบรรยาย และเป็นภาพเหมือนของจริง                                                                                                                                                             |
| 2 - 3     | เน้นเรื่องราวง่ายๆ ไม่ซับซ้อน เกี่ยวกับสัตว์ สิ่งของ หรือเรื่องราวในชีวิตประจำวันที่ส่งเสริมสุขนิสัย คำบรรยายเป็นประโยคสั้นๆ หรือคำคล้องจองง่ายๆ เพื่อให้เด็กจดจำง่ายขึ้น                                          |
| 4 - 6     | หนังสือนิทานที่มีเรื่องราวยาวขึ้น แต่เข้าใจง่าย และอิงความจริงอยู่บ้าง หรือนิทานที่แต่งด้วยคุณธรรม มีภาพประกอบที่มีสีสันสดใสสวยงาม ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน ตัวอักษรบรรยายไม่มากเกินไป และมีขนาดใหญ่พอสมควร |

## การจัดเวลาเรียน

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาในการฝึกพูดให้กับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ใน 1 ปีการศึกษาโดยประมาณ มีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า 180 วัน ในแต่ละวันจะใช้เวลาไม่น้อยกว่า 5 ชั่วโมง ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับอายุของเด็กที่เริ่มเข้าสถานศึกษาหรือศูนย์การศึกษาพิเศษ เวลาเรียนจึงขึ้นอยู่กับความพร้อม พัฒนาการและศักยภาพของเด็กพิจารณาตามประเภทและสภาพความพิการของแต่ละบุคคล สำหรับการฝึกพูดจัดขึ้นสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 60 นาทีต่อสัปดาห์ต่อคน

## สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ เป็นสื่อกลางในการฝึกพูดให้กับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กทุกด้าน ให้เป็นไปตามจุดหมายของหลักสูตรที่กำหนด ประกอบด้วย ประสบการณ์สำคัญสำคัญ และสาระที่ควรเรียนรู้ ดังนี้

**1. ประสบการณ์สำคัญ** ประสบการณ์สำคัญเป็นแนวทางสำหรับผู้สอนนำไปใช้ในการออกแบบการจัดประสบการณ์ให้เด็กปฐมวัยเรียนรู้ ลงมือปฏิบัติ และได้รับการส่งเสริมพัฒนาการครอบคลุมทุกด้าน ดังนี้

**1.1 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการภาษารับ** เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสพัฒนาการทักษะในการฟัง และความเข้าใจภาษา เพื่อนำไปประมวลผลและพัฒนาต่อตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ดังนี้

| ทักษะ                                                           | ประสบการณ์สำคัญ                                                                                                               |
|-----------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. สนองตอบท่าที่ผู้อื่นด้วยกิริยาท่าทาง                         | 1. การมองของเล่น<br>2. การแสดงท่าที่สนใจ<br>3. การเขย่าของเล่นและฟังเสียง<br>4. ตอบสนองด้วยสีหน้าท่าทาง                       |
| 2. ทำตามคำสั่งง่าย ๆ ที่มีกิริยาอาการประกอบ                     | 1. การนั่งตักผู้ใหญ่<br>2. การมองหน้าผู้ใหญ่คนอื่น<br>3. การดูผู้ใหญ่ทำท่าทาง<br>4. การทำตามท่าทางตาม<br>5. ทำท่าทางตามคำสั่ง |
| 3. หยุดชะงักชั่วขณะที่ได้ยินคำว่า อย่า ได้ 8 ครั้ง จาก 10 ครั้ง | 1. การเล่นของเล่น<br>2. เด็กไม่เล่นแต่หยิบของขว้างปา<br>3. เด็กเก็บของเมื่อบอกให้เก็บ                                         |

| ทักษะ                                                                  | ประสบการณ์สำคัญ                                                                                                                                                       |
|------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                        | 4. เด็กขว้างของอีกเมื่อไม่ยอมเล่น<br>5. เด็กถูกแยกตัวจากกลุ่ม<br>6. เด็กนั่งสงบได้ระยะหนึ่งเมื่อถูกแยกจากกลุ่ม<br>7. เด็กกลับเข้ากลุ่มแล้วไม่ขว้างปาของเล่นอีก        |
| 4. ตอบสนองคำถามง่าย ๆ ด้วยกิริยาอาการ                                  | 1. ดูของเล่น<br>2. มองหน้าผู้ฝึก<br>3. ฟังผู้ฝึกเรียกชื่อ<br>4. ฟังผู้ฝึกพูด<br>5. ตอบสนองด้วยการยิ้ม                                                                 |
| 5. รู้จักขอเพิ่ม                                                       | 1. มองขนม<br>2. ชิมขนม<br>3. เลียนแบบท่าทางและออกเสียง<br>4. ขอขนมเพิ่มเองได้                                                                                         |
| 6. ทำตามคำสั่งขั้นตอนเดียวได้ 3 อย่างต่างกันโดยไม่ต้องชี้แนะด้วยท่าทาง | 1. ฟังผู้ฝึกพูด<br>2. ดูตัวอย่างผู้ฝึกสาธิต<br>3. ฟังคำสั่ง<br>4. ทำตามคำสั่งโดยผู้ฝึกช่วย<br>5. ทำตามคำสั่งได้เอง                                                    |
| 7. รู้จัก “ให้ของ” หรือ “หยิบให้ดู” เมื่อบอกชื่อของ                    | 1. มองสิ่งของ<br>2. ฟังผู้ฝึกเรียกชื่อสิ่งของ<br>3. หยิบสิ่งของโดยผู้ฝึกช่วยด้วยท่าทาง<br>4. หยิบสิ่งของตามคำสั่งในระยะใกล้ๆ<br>5. หยิบของตามคำสั่งในสภาพแวดล้อมอื่นๆ |
| 8. ชี้ของที่คุ้นเคยได้ 12 อย่าง เมื่อบอกชื่อ                           | 1. มองสิ่งของ<br>2. ฟังผู้ฝึกเรียกชื่อสิ่งของ<br>3. เลียนแบบการเรียกชื่อสิ่งของ<br>4. ชี้สิ่งของไปพร้อมกับผู้ฝึกพร้อมเรียกชื่อ<br>5. ชี้สิ่งของตามที่ผู้ฝึกเรียกชื่อ  |
| 9. ชีรูปได้ 3 – 5 รูป (ในหนังสือ) เมื่อบอกชื่อ                         | 1. มองสมุดภาพ<br>2. ฟังผู้ฝึกพูด<br>3. มองภาพที่ผู้ฝึกชี้                                                                                                             |

| ทักษะ                                                            | ประสบการณ์สำคัญ                                                                                                                                |
|------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                  | 4. ซื่อสัตย์โดยผู้ฝึกจับมือ<br>5. ซื่อสัตย์ตามผู้ฝึก<br>6. ซื่อสัตย์เองตามที่ผู้ฝึกบอกชื่อ                                                     |
| 10. ซื่อสัตย์ของร่างกายตัวเองได้ 3 ส่วน                          | 1. ดูภาพอวัยวะ<br>2. เลียนแบบการชื่ออวัยวะจากผู้ฝึก<br>3. มองดูรูปภาพแล้วชื่ออวัยวะ<br>4. ชื่ออวัยวะตามที่ผู้ฝึกบอก                            |
| 11. ซื่อสัตย์ได้ถูกต้อง เมื่อบอกว่าเป็นของที่ใช้ทำอะไร           | 1. ดูรูปตัวเอง<br>2. ฟังผู้ฝึกพูดชื่อเล่น<br>3. ฟังผู้ฝึกพูดชื่อจริง<br>4. พูดชื่อจริงและชื่อเล่นตามผู้ฝึก<br>5. บอกชื่อเล่น<br>6. บอกชื่อจริง |
| 12. ยกนิ้วบอกจำนวนอายุ (ขวบ) ได้                                 | 1. ฟังผู้ฝึกพูดอธิบาย<br>2. ดูผู้ฝึกชูนิ้วมือตามอายุ<br>3. เลียนแบบการชูนิ้วมือตามผู้ฝึก<br>4. บอกอายุด้วยการชูนิ้ว                            |
| 13. ทำตามคำสั่งสองอย่างที่เกี่ยวโยงกันได้                        | 1. ตั้งใจฟัง<br>2. ฟังคำสั่ง<br>3. เข้าใจคำสั่ง<br>4. ปฏิบัติตามคำสั่ง                                                                         |
| 14. ทำตามคำสั่ง 2 เรื่องที่ไม่เกี่ยวโยงกันได้                    | 1. ฟังคำสั่ง 1 เรื่อง<br>2. ทำตามคำสั่ง 1 เรื่อง<br>3. ฟังคำสั่ง 2 เรื่อง<br>4. ทำตามคำสั่ง 2 เรื่อง                                           |
| 15. ทำตามคำสั่งได้ 3 เรื่อง                                      | 1. ฟังคำสั่ง<br>2. เข้าใจคำสั่ง<br>3. ปฏิบัติตามคำสั่งเอง                                                                                      |
| 16. เข้าใจความหมายของการถูกกระทำ เช่น ด.ญ. แต่ถูก ด.ช. ต่อยรักแก | 1. ฟังผู้ฝึกเล่าเรื่อง<br>2. จับใจความสำคัญ<br>3. ตอบคำถามได้ว่าใครถูกกระทำ                                                                    |

| ทักษะ                                                | ประสบการณ์สำคัญ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 17. เมื่อขอให้หาของหรือภาพที่เข้าคู่กันก็หาได้       | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. ดูรูปภาพกับของจริง</li> <li>2. ฟังครูอธิบาย</li> <li>3. ดูตัวอย่างการจับคู่ของจริงกับรูปภาพ</li> <li>4. จับคู่ของจริงกับรูปภาพ</li> <li>5. ดูรูปภาพแล้วไปหาของจริงตามคำสั่ง</li> </ol>                                                                                                                                                            |
| 18. บอกได้ว่าตรงไหนของสิ่งของเป็นฝา ตรงไหนเป็นก้น    | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. มองสิ่งของ</li> <li>2. ผู้ฝึกสาธิตการเปิดและการปิดฝาภาชนะ</li> <li>3. ฟังผู้ฝึกบอกว่าส่วนไหนเรียกฝา ส่วนไหนเรียกก้น</li> <li>4. ชี้ส่วนที่เรียกว่าฝา และส่วนที่เรียกว่าก้น</li> <li>5. บอกได้ว่าส่วนไหนเรียกว่าฝา ส่วนไหนเรียกว่าก้น</li> </ol>                                                                                                   |
| 19. ชี้ความแปลกปลอมในภาพได้                          | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. ดูรูปภาพ</li> <li>2. ฟังผู้ฝึกอธิบาย</li> <li>3. สังเกตส่วนแปลกปลอมที่ผู้ฝึกชี้ให้ดู</li> <li>4. สังเกตและดูรายละเอียดของภาพ</li> <li>5. ชี้ส่วนที่แปลกปลอมในภาพ</li> </ol>                                                                                                                                                                       |
| 20. ดูรูปภาพแล้วบอกได้ว่า รูปใดไม่เข้าพวกกับรูปอื่นๆ | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. ดูรูปภาพจากบัตรภาพ</li> <li>2. สังเกตความแตกต่างของรูปภาพ</li> <li>3. ฟังผู้ฝึกอธิบายรูปภาพแต่ละภาพ</li> <li>4. ชี้หรือบอกว่าภาพใดไม่เข้ากลุ่ม</li> </ol>                                                                                                                                                                                         |
| 21. เข้าใจคำว่า “นิดหน่อย” “มาก” “เยอะแยะ”           | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. ดูจำนวนสิ่งของที่ผู้ฝึกให้ดู</li> <li>2. ฟังผู้ฝึกอธิบายความหมายของ เยอะแยะ นิดหน่อย</li> <li>3. เปรียบเทียบจำนวน เยอะแยะ และนิดหน่อยจากของจริง</li> <li>4. เปรียบเทียบจำนวน เยอะแยะ และนิดหน่อยจากรูปภาพ</li> <li>5. เลือกภาพให้ตรงกับจำนวนที่ผู้ฝึกบอกว่า เยอะแยะ นิดหน่อย ได้ถูกต้อง</li> <li>6. เข้าใจความหมาย เยอะแยะ และนิดหน่อย</li> </ol> |

**1.2 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการภาษา** เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสพัฒนาการทักษะสื่อสาร บอกความต้องการ การสนทนาเป็นคำและประโยค ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ดังนี้

| ทักษะ                                                                     | ประสบการณ์สำคัญ                                                                                                                                                                   |
|---------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. ทำเสียงเลียนเสียงคนอื่น                                                | 1. มองหน้าผู้ฝึก<br>2. ฟังเสียงผู้ฝึก<br>3. สังเกตกิริยาท่าทาง ดนตรีสีหน้าของผู้ฝึก<br>4. ตอบสนองด้วยท่าทาง คั่นเคย                                                               |
| 2. พูดคำพยางค์เดียว คำเดียวซ้ำ 2 – 3 ครั้ง ตามผู้ใหญ่ได้ เช่น แบแบ แมแม   | 1 ฟังเสียงที่เกิดจากการเล่น<br>2. ฟังเสียงผู้ฝึก<br>3. เลียนแบบการออกเสียง                                                                                                        |
| 3. เอาคำที่มีความหมายต่างกัน 2 คำ มาผสมกันเมื่อสอนพูด                     | 1. มองหน้าสบตา<br>2. ฟังผู้ฝึกเรียกชื่อ<br>3. เลียนแบบผู้ฝึกพูดเปล่งเสียงโต้ตอบกับผู้ฝึก                                                                                          |
| 4. เลียนเสียงสูงต่ำของคนอื่น                                              | 1. มองสิ่งของ<br>2. ฟังผู้ฝึกพูด<br>3. พูดตามผู้ฝึก 1 คำ<br>4. พูดตามผู้ฝึก 2 คำ                                                                                                  |
| 5. ใช้คำพยางค์เดียวอย่างมีความหมายเมื่อหมายถึงของหรือคน                   | 1. มองขนม<br>2. ฟังผู้ฝึกพูด<br>3. พูดเอง                                                                                                                                         |
| 6. เปล่งเสียงตอบสนอง เมื่อมีคนพูดด้วย                                     | 1. การมองหน้าผู้ฝึก<br>2 ฟังผู้ฝึกพูดเสียงสูงๆ ต่ำ ๆ<br>3. สังเกตความแตกต่างของเสียงและสีหน้าของผู้ฝึก<br>4. เปล่งเสียงตอบสนองเมื่อผู้ฝึกหยุดพูด<br>5. เลียนเสียงไปพร้อมกับผู้ฝึก |
| 7. พูดคำที่มีความหมายต่างกันได้ 5 คำ (อาจใช้คำเดียวกันเรียกของที่ต่างกัน) | 1. มองภาพ<br>2. เลียนแบบการพูด<br>3. พูดโดยดูรูปปาก<br>4. พูดเอง                                                                                                                  |

| ทักษะ                                                                | ประสบการณ์สำคัญ                                                                                                                                                                                                                                                         |
|----------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 8. พูดว่า “หมดแล้ว” หรือ “โปะโปะ” โดยรู้ความหมาย                     | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. มองของเล่นในมือผู้ฝึก</li> <li>2. มองผู้ฝึกใส่ของเล่นลงกระป๋อง</li> <li>3. ฟังผู้ฝึกพูด "โปะโปะ"</li> <li>4. ดูท่าทาง(แบมือแล้วพลิกไปมา)</li> <li>5. เลียนแบบท่าทาง (ข้อ 4)</li> <li>6. พูด "หมดแล้ว"หรือ "โปะโปะ"</li> </ol> |
| 9. เมื่อถูกถามชื่อ ก็บอกได้ทั้งชื่อจริง ชื่อเล่น                     | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. ดูรูปตัวเอง</li> <li>2. ฟังผู้ฝึกพูดชื่อเล่น</li> <li>3. ฟังผู้ฝึกพูดชื่อจริง</li> <li>4. พูดชื่อจริงและชื่อเล่นตามผู้ฝึก</li> <li>5. บอกชื่อเล่น</li> <li>6. บอกชื่อจริง</li> </ol>                                          |
| 10. บอกชื่อสิ่งของได้เมื่อมีคนถาม                                    | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. มองสิ่งของ</li> <li>2. เรียกชื่อสิ่งของตามผู้ฝึก</li> <li>3. ชี้สิ่งของตามที่ผู้ฝึกบอก</li> <li>4. บอกชื่อสิ่งของได้เมื่อผู้ฝึกถาม</li> </ol>                                                                                 |
| 11. ใช้คำพูดและกิริยาอาการประกอบกัน เมื่อจะบอกความต้องการ            | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. ฟังผู้ฝึกร้องเพลง</li> <li>2. ดูท่าทางจากผู้ฝึก</li> <li>3. เลียนแบบท่าทาง</li> <li>4. ทำท่าทางตามผู้ฝึกบอก</li> <li>5. แสดงท่าทางเพื่อบอกความต้องการ และใช้คำพูดประกอบ</li> </ol>                                            |
| 12. เรียกชื่อสมาชิกในครอบครัวได้ 5 ชื่อ รวมทั้งชื่อสัตว์เลี้ยงในบ้าน | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. ดูรูปภาพบุคคลในครอบครัว</li> <li>2. ฝึกเรียกชื่อ</li> <li>3. หยิบรูปภาพให้ตรงกับชื่อ</li> <li>4. ดูรูปภาพแล้วบอกชื่อ</li> <li>5. เรียกชื่อสมาชิกหรือสัตว์เลี้ยงในครอบครัวได้</li> </ol>                                       |

| ทักษะ                                                              | ประสบการณ์สำคัญ                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|--------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 13. เรียกชื่อของเล่นได้ 4 ชนิด                                     | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. มองของเล่น</li> <li>2. สํารวจของเล่น</li> <li>3. ฟังผู้ฝึกเรียกชื่อของเล่น</li> <li>4. เรียกชื่อของเล่นตามผู้ฝึก</li> <li>5. หยิบของเล่นตามทำผู้ฝึกบอก</li> <li>6. เรียกชื่อของเล่น</li> </ol>                                                 |
| 14. ทำเสียงสัตว์หรือใช้เสียงสัตว์แทนเรียกชื่อ เช่น<br>เมี้ยว ๆ     | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. ดูแบบจำลองสัตว์</li> <li>2. ฟังผู้ฝึกร้องเพลง</li> <li>3. เลียนแบบการทำเสียงสัตว์ร้อง</li> <li>4. ทำเสียงร้องได้ 1 เสียง</li> <li>5. ทำเสียงสัตว์ร้องได้ 3 - 4 เสียง</li> </ol>                                                                |
| 15. เอ่ยปากขออาหารธรรมดา ๆ ด้วยการเรียกชื่อ<br>อาหารที่มองเห็นอยู่ | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. มองอาหารที่อยู่ตรงหน้า</li> <li>2. เรียกชื่ออาหารตามผู้ฝึก</li> <li>3. บอกชื่ออาหารเมื่อผู้ฝึกถาม</li> <li>4. พูดเอ่ยปากขออาหารตามที่ตัวเองต้องการ</li> </ol>                                                                                  |
| 16. ใช้คำถามท้ายประโยคเช่น “ไหม?” “ไหน?”                           | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. ฟังผู้ฝึกพูด</li> <li>2. ตอบคำถามง่ายๆที่ผู้ฝึกถามด้วยท่าทางหรือออกเสียง</li> <li>3. เลียนแบบการพูดประโยคคำถามจากผู้ฝึก</li> <li>4. ถามเองในสถานการณ์ต่างๆ</li> </ol>                                                                          |
| 17. บอกชื่อส่วนของร่างกายบนตุ๊กตา หรือตัวคนได้ 3<br>ส่วน           | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. ดูส่วนต่างๆ ของตุ๊กตาตามผู้ฝึกชี้</li> <li>2. ฟังผู้ฝึกพูดชื่อส่วนต่างๆ ของตุ๊กตา</li> <li>3. เรียกชื่อส่วนต่างๆของตุ๊กตาตามครู</li> <li>4. ชี้ส่วนต่างๆ ของตุ๊กตา</li> <li>5. เรียกชื่อส่วนต่างๆของตุ๊กตา</li> </ol>                          |
| 18. ตอบคำถาม “ใช่” “ไม่ใช่” เมื่อต้องการตอบรับ<br>หรือปฏิเสธ       | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. มองสิ่งของ และฟังผู้ฝึกเรียกชื่อ</li> <li>2. ฟังผู้ฝึกอธิบายสิ่งของว่า คำพูดตรงกับของหรือไม่ตรง</li> <li>3. ถ้าสิ่งของตรงกับคำพูดตอบ "ใช่"</li> <li>4. สิ่งของไม่ตรงกับคำพูดตอบ "ไม่ใช่"</li> <li>5. ตอบ "ใช่" "ไม่ใช่"ตามผู้ฝึกพูด</li> </ol> |

| ทักษะ                                                           | ประสบการณ์สำคัญ                                                                                                                                                                                                                                |
|-----------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 19. พูวลีสองคำ นามกับวิเศษณ์ หรือนามกับนาม เช่น เลือดแดง ฟีน้อง | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. ดูรูปภาพ</li> <li>2. พูดยตาม 1 คำ</li> <li>3. พูดยตาม 2 คำ</li> <li>4. ชี้อุปแล้วพุด 2 คำ ต่อกัน</li> </ol>                                                                                          |
| 20. พูวลีสองคำที่เอาคำนามผสมกับคำกริยาได้ เช่น “พ่อมา”          | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. ดูรูปภาพ</li> <li>2. ฟังผู้ฝึกพุดชื่อภาพ</li> <li>3. เลียนแบบการออกเสียงตามผู้ฝึก 1 พยางค์</li> <li>4. เลียนแบบการออกเสียงตามผู้ฝึก 2 พยางค์</li> <li>5. ดูภาพแล้วออกเสียง 2 พยางค์ตามภาพ</li> </ol> |
| 21. บอกเมื่ออยากเข้าห้องน้ำ                                     | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. ดูภาพห้องน้ำ</li> <li>2. ฟังผู้ฝึกอธิบายภาพ</li> <li>3. เลียนแบบคำพุด</li> <li>4. บอกเมื่อต้องการเข้าห้องน้ำ</li> </ol>                                                                              |
| 22. ใช้คำ “นั่น” “นี่” ผสมกับนามหรือกริยา เช่น นี่ แก้อี้       | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. มองผู้ฝึกชี้ตำแหน่งและฟังผู้ฝึกพุด</li> <li>2. ชี้ของ และพุดตามผู้ฝึก</li> <li>3. ฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริง</li> <li>4. พุด “นี่” “นั่น” ได้ตรงกับตำแหน่งใกล้ ไกล</li> </ol>                         |
| 23. ใช้คำผสมสองคำที่แสดงความเป็นเจ้าของ                         | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. มองสิ่งของ</li> <li>2. ฟังผู้ฝึกบอกว่าของนั้นเป็นของใคร</li> <li>3. บอกชื่อเจ้าของสิ่งของ</li> <li>4. ตอบคำถามว่าของนี้เป็นของใคร</li> </ol>                                                         |
| 24. พุดคำว่า “ไม่เอา” “ไม่ใช่”                                  | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. มองสิ่งของ</li> <li>2. ฟังคำถามจากผู้ฝึก</li> <li>3. ตอบปฏิเสธ “ไม่เอา”</li> <li>4. ตอบคำถาม “ไม่ใช่”</li> <li>5. เลือกตอบปฏิเสธ “ไม่เอา” “ไม่ใช่” ตามความเป็นจริง</li> </ol>                        |
| 25. เมื่อถามว่า “ทำอะไรอยู่” ก็ตอบได้                           | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. ดูผู้ฝึกเล่นบทบาทสมมติ</li> <li>2. เล่นบทบาทสมมติ</li> <li>3. พุดตามผู้ฝึก</li> <li>4. ตอบคำถามว่ากำลังทำอะไรอยู่ตรงกับความเป็นจริง</li> </ol>                                                       |

| ทักษะ                                                 | ประสบการณ์สำคัญ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|-------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 26. ตอบคำถามว่า “...อยู่ไหน” ได้                      | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. มองและฟังชื่อสิ่งของ</li> <li>2. มองตามสิ่งของที่ซ่อน</li> <li>3. ฟังคำถามและคำตอบจากผู้ฝึก</li> <li>4. ฟังคำถามจากผู้ฝึก</li> <li>5. ตอบคำถาม...อยู่ไหนได้</li> </ol>                                                                                                                                                          |
| 27. ได้ยินเสียงที่คุ้นเคยแล้วบอกว่าเสียงใคร เสียงอะไร | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. มองอุปกรณ์ดนตรี</li> <li>2. ฟังเสียงดนตรี</li> <li>3. เล่นอุปกรณ์ดนตรี</li> <li>4. ฟังเสียงดนตรีแล้วบอกว่าเป็นเสียงอะไร</li> </ol>                                                                                                                                                                                              |
| 28. เมื่อจะพูดเกี่ยวกับตนเอง ก็เรียกชื่อตัวเอง        | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. เลียนแบบการพูดโดยใช้ชื่อตัวเองนำก่อน</li> <li>2. ดูรูปภาพ</li> <li>3. พูดชื่อตัวเองก่อนทุกครั้ง ก่อนจะพูดเรื่องราวต่างๆ</li> </ol>                                                                                                                                                                                              |
| 29. บอกเพศหญิง ชาย ได้เมื่อถูกถาม                     | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. ดูภาพ และฟังผู้ฝึกอธิบายลักษณะความแตกต่างของผู้ชายและผู้หญิง</li> <li>2. จับคู่รูปภาพผู้ชายและผู้หญิง</li> <li>3. ดูภาพแล้วบอกว่าผู้ชาย หรือผู้หญิง</li> <li>4. บอกได้ว่า ใครเป็นผู้ชาย ใครเป็นผู้หญิง</li> <li>5. แยกได้ว่า "ผู้ชาย-ผู้หญิง" ต่างกัน</li> <li>6. บอกเพศตัวเองได้</li> <li>7. บอกเพศทั่วไปได้ถูกต้อง</li> </ol> |
| 30. รู้จักใช้คำว่า “กำลังทำ.....อยู่”                 | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. ดูผู้ฝึกกำลังถือของ</li> <li>2. ฟังผู้ฝึกอธิบายกิริยากำลังกระทำ</li> <li>3. เล่นหรือทำกิจกรรม</li> <li>4. ตอบว่ากำลัง...อยู่ (สิ่งที่กำลังกระทำ)</li> </ol>                                                                                                                                                                     |
| 31. ใช้คำว่า “หลาย.....” เมื่อเอ่ยถึงของหลายสิ่ง      | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. ดูและฟังผู้ฝึกเรียกชื่อของ</li> <li>2. สังเกตความแตกต่างจำนวนสิ่งของสองกอง</li> <li>3. ชี้ของที่มีจำนวนหลายชิ้นได้</li> </ol>                                                                                                                                                                                                   |
| 32. ใช้คำว่า “ทำ.....แล้ว” เมื่อจะบอกว่าทำไปแล้ว      | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. สนทนาได้ตอบกับผู้ฝึก</li> <li>2. ฟังผู้ฝึกอธิบายสิ่งที่ทำไปแล้ว</li> <li>3. ตอบคำถามผู้ฝึกว่า "ทำแล้ว"</li> </ol>                                                                                                                                                                                                               |

| ทักษะ                                                     | ประสบการณ์สำคัญ                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|-----------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 33. รู้จักถามว่า “นี่อะไร”                                | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. มองสิ่งของ สิ่งของ</li> <li>2. ฟังผู้ฝึกถาม</li> <li>3. บอกชื่อสิ่งของ</li> <li>4. เลียนแบบการตั้งคำถาม</li> <li>5. ตั้งคำถาม “นี่อะไร” ได้</li> </ol>                                                                                                                     |
| 34. บังคับเสียงให้ค่อยและดังได้ประมาณ 90%                 | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. ฟังเพลง</li> <li>2. เปรียบเทียบเสียงดังเสียงเบา</li> <li>3. ฟังผู้ฝึกพูด</li> </ol>                                                                                                                                                                                        |
| 35. ใช้คำ “นี้” “นั่น”                                    | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. ฟังผู้ฝึกพูดและอธิบาย</li> <li>2. มองตำแหน่งสิ่งของ</li> <li>3. ตอบคำถามเมื่อผู้ฝึกถาม</li> <li>4. ฝึกใช้คำ “นี้” “นั่น” ให้ตรงกับความเป็นจริง</li> <li>5. ปรับใช้คำ “นี้” “นั่น” ในชีวิตประจำวัน</li> </ol>                                                               |
| 36. ใช้คำสรรพนามแทนการเรียกชื่อตัวเอง เช่น “หนู” “ของหนู” | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. ฟังผู้ฝึกอธิบายสรรพนามที่ใช้แทนชื่อ</li> <li>2. เลียนแบบการใช้คำสรรพนามแทนชื่อตัวเอง</li> <li>3. ใช้สรรพนามแทนชื่อ</li> </ol>                                                                                                                                              |
| 37. บอกได้ว่า “นี่ไม่ใช่.....” (ของสิ่งนั้น สิ่งนี้)      | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. มองสิ่งของ</li> <li>2. ฟังผู้ฝึกพูด</li> <li>3. เลียนแบบการพูด</li> <li>4. พูดโต้ตอบว่า “นี่ไม่ใช่.....” (สิ่งที่ผู้ฝึกให้ดู)</li> </ol>                                                                                                                                   |
| 38. เมื่อถามว่านี่ใครก็บอกชื่อได้                         | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. นั่งหันหน้าเข้าหากัน</li> <li>2. ฟังผู้ฝึกเรียกชื่อ</li> <li>3. ฟังเพลง</li> <li>4. พูดชื่อตัวเองตามเนื้อเพลงที่เว้นไว้</li> <li>5. พูดชื่อเพื่อน ๆ ตามเนื้อเพลงที่เว้นไว้</li> <li>6. ตอบคำถามเมื่อผู้ฝึกถามว่า “นี่ใคร”</li> <li>7. เรียกชื่อเพื่อนได้ถูกต้อง</li> </ol> |
| 39. ใช้คำที่บอกความเป็นเจ้าของ เช่น ของพ่อ ของแม่         | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. ฟังผู้ฝึกบอกชื่อสิ่งของและชื่อเจ้าของ</li> <li>2. เลือกลูกหิบบของตัวเอง</li> <li>3. บอกชื่อเจ้าของของสิ่งของที่ผู้ฝึกนำมาให้ดู</li> <li>4. ตอบคำถามได้ว่าของนี้เป็นของใคร</li> </ol>                                                                                       |

| ทักษะ                                            | ประสบการณ์สำคัญ                                                                                                                                                                                                                                          |
|--------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 40. บางครั้งก็ใช้คำว่า “ทำได้” “จะทำ” ได้ถูกต้อง | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. ฟังผู้ฝึกอธิบาย</li> <li>2. ดูการสาธิต</li> <li>3. ฝึกปฏิบัติจริง</li> </ol>                                                                                                                                   |
| 41. บอกว่าอะไรเปิดหรือปิด                        | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. ฟังคำอธิบาย</li> <li>2. ดูการสาธิตของผู้ฝึก</li> <li>3. เข้าใจคำว่า “เปิด”</li> <li>4. เข้าใจคำว่า “ปิด”</li> <li>5. เข้าใจและบอกได้ว่าอะไรเปิดหรือปิด</li> </ol>                                              |
| 42. บอกชื่อเต็มของตัวเองได้                      | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. ดูภาพตัวอย่าง</li> <li>2. ฟังผู้ฝึกเรียกชื่อเล่นและชื่อจริง</li> <li>3. บอกชื่อเล่นของตัวเอง</li> <li>4. บอกชื่อจริงของตัวเอง</li> </ol>                                                                       |
| 43. ตอบคำถาม “อย่างไร” ได้                       | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. ฟังผู้ฝึกพูด</li> <li>2. ฟังคำถาม</li> <li>3. ตอบคำถามตามที่ผู้ฝึกชี้แนะ</li> <li>4. ตอบคำถามได้เอง</li> </ol>                                                                                                 |
| 44. เล่าถึงสิ่งที่ทำได้โดยใช้คำว่า “ทำแล้ว” ได้  | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. ฟังผู้ฝึกพูด</li> <li>2. ดูรูปภาพกิจวัตรประจำวัน</li> <li>3. พูดโต้ตอบกับผู้ฝึก</li> <li>4. ตอบคำถามว่า “ทำแล้ว”</li> </ol>                                                                                    |
| 45. เล่าประสบการณ์ที่เพิ่งพบมาใหม่ ๆ ได้         | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. ฟังผู้ฝึกพูด</li> <li>2. ร่วมสนทนาเมื่อผู้ฝึกเล่าเรื่องราว</li> <li>3. เล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นใหม่ ๆ ให้ผู้ฝึกฟัง</li> <li>4. ตอบคำถามได้เมื่อผู้ฝึกถาม</li> </ol>                                            |
| 46. บอกวิธีใช้ของธรรมดา ๆ ได้                    | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. ตั้งใจมองสิ่งของที่ผู้ฝึกให้ดู</li> <li>2. ฟังผู้ฝึกเรียกชื่อสิ่งของแต่ละชิ้น</li> <li>3. ฟังผู้ฝึกอธิบายวิธีการใช้สิ่งของแต่ละชนิด</li> <li>4. เรียกชื่อสิ่งของ</li> <li>5. ตอบคำถามเมื่อผู้ฝึกถาม</li> </ol> |

| ทักษะ                                                                                                                    | ประสบการณ์สำคัญ                                                                                                                                                                  |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 47. พูดถึงเรื่องที่ยังไม่ได้ทำว่า “กำลังจะทำ....” “ต้องทำ.....” “อยากทำ.....ได้”                                         | 1. ดูรูปภาพ<br>2. ฟังผู้ฝึกพูด<br>3. ตอบคำถามร่วมสนทนา<br>4. ลงมือปฏิบัติ<br>5. ตอบคำถาม/สรุปร่วมกัน                                                                             |
| 48. เล่าเหตุการณ์สองอย่างตามลำดับที่เกิดได้                                                                              | 1. ฟังเรื่องราวจากผู้ฝึกเล่า<br>2. จำ และลำดับเหตุการณ์ที่ผู้ฝึกเล่า<br>3. เล่าเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันเมื่อผู้ฝึกถาม<br>4. เล่าเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันได้ตามลำดับ              |
| 49. เชื่อมประโยคสั้น ๆ ให้ต่อเนื่อง เช่น “หนูทำของเล่นตกแล้วหนูก็รีบเก็บ”                                                | 1. ดูรูปภาพ<br>2. ฟังผู้ฝึกพูดเป็นประโยค<br>3. เลียนแบบการพูดตามผู้ฝึก<br>4. พูดเชื่อมประโยคตามผู้ฝึก<br>5. พูดประโยคสั้น ๆ โดยมีคำเชื่อมกับประโยคถัดไป                          |
| 50. เรียก พี่ น้อง ปู่ ย่า ตา ยาย ได้                                                                                    | 1. ดูรูปภาพสมาชิกในครอบครัว<br>2. เรียกสมาชิกในครอบครัวตามผู้ฝึก<br>3. ชี้อุปแล้วเรียกสมาชิกในครอบครัว<br>4. เรียก พี่ น้อง ปู่ ย่า ตา ยาย ได้ถูกต้อง เมื่อผู้ฝึกถามว่า “นี่ใคร” |
| 51. เข้าใจความเปรียบเทียบที่ตรงกันข้ามแล้วต่อท้ายได้ เช่น เมื่อผู้ใหญ่ขึ้นต้นว่า “หนูตัวเล็ก ช่างตัว...” ก็ต่อว่า “ใหญ่” | 1. ฟังผู้ฝึกอธิบายการเปรียบเทียบ<br>2. สังเกตความแตกต่างที่นำมาเปรียบเทียบกัน (ที่ตรงกันข้าม)<br>3. พูดคำตรงกันข้ามกับผู้ฝึกพูด<br>4. ตอบคำถามที่ตรงกันข้ามกับผู้ฝึกพูด          |

| ทักษะ                                                                  | ประสบการณ์สำคัญ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 52. เล่าเรื่องที่เคยชินโดยไม่ต้องมีรูปภาพประกอบ                        | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. เด็กฟังสิ่งที่ผู้ฝึกพูดเล่าเรื่องสั้น ๆ</li> <li>2. เด็กพูดต่อคำในเนื้อเรื่องได้ในคำที่สำคัญ</li> <li>3. เด็กตอบคำถามง่ายที่เป็นใจความสำคัญของเรื่อง</li> <li>4. เด็กเล่าเรื่องสั้น ๆ ที่ผู้ฝึกเคยเล่าให้ฟังโดยมีภาพประกอบ</li> <li>5. เด็กเล่าเรื่องสั้น ๆ ที่ผู้ฝึกเคยเล่าให้ฟังโดยไม่มีภาพประกอบ</li> <li>6. เด็กเล่าเรื่องที่เคยชินโดยไม่ต้องมีรูปภาพประกอบ</li> </ol> |
| 53. พูดคำคล้องจองได้บ้าง                                               | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. ฟังผู้ฝึกร้องเพลงหรือท่องบทกลอน</li> <li>2. ท่องตามผู้ฝึก</li> <li>3. ท่องไปพร้อม ๆ กัน</li> <li>4. ท่องกลอนได้เอง</li> </ol>                                                                                                                                                                                                                                              |
| 54. ใช้ประโยคที่มีความซับซ้อนได้ เช่น แม่เรียกหนู เพราะแม่จะให้กินข้าว | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. ดูรูปภาพ</li> <li>2. ฟังผู้ฝึกเล่าเรื่องจากภาพ</li> <li>3. พูดโต้ตอบกับผู้ฝึก</li> <li>4. เล่าเรื่องต่าง ๆ โดยใช้ประโยคซับซ้อนได้</li> </ol>                                                                                                                                                                                                                               |
| 55. บอกได้ว่าเสียงที่ได้ยิน ค่อยหรือดัง                                | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. มองผู้ฝึกเปิดวิทยุ</li> <li>2. ฟังเพลง</li> <li>3. สังเกตความแตกต่างของเสียงดังและเสียงเบา</li> <li>4. จำแนกเสียงดังและเสียงเบา</li> <li>5. บอกได้ว่าเสียงที่ได้ยินดังหรือเสียงเบา</li> </ol>                                                                                                                                                                              |
| 56. บอกตำบลที่อยู่ของตนเองได้                                          | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. บัตรคำที่อยู่</li> <li>2. มีสมาธิฟังคำสั่ง</li> <li>3. เข้าใจคำสั่ง</li> <li>4. เข้าใจคำว่า “ตำบล อำเภอ จังหวัด”</li> <li>5. บอกได้ว่าบ้านอยู่ตำบลอะไร</li> <li>6. บอกได้ว่าบ้านอยู่อำเภอไหน จังหวัดไหน</li> </ol>                                                                                                                                                         |

| ทักษะ                                                   | ประสบการณ์สำคัญ                                                                                                                                                                                                                                                |
|---------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 57. บอกหมายเลขโทรศัพท์ที่บ้านได้                        | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. สนใจฟังผู้ฝึกพูด</li> <li>2. ดูหมายเลขโทรศัพท์</li> <li>3. ฟังผู้ฝึกอ่านหมายเลขโทรศัพท์</li> <li>4. อ่านหมายเลขโทรศัพท์</li> <li>5. ฝึกท่องเบอร์โทรศัพท์ตามผู้ฝึก</li> <li>6. บอกเบอร์โทรศัพท์ได้</li> </ol>         |
| 58. เข้าใจคำว่า “มากที่สุด” “น้อยที่สุด” “2-3อย่าง”     | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. มองสิ่งของ</li> <li>2. ฟังผู้ฝึกอธิบายจำนวน “มาก, น้อย”</li> <li>3. สังเกตแล้วเปรียบเทียบ</li> <li>4. ชี้สิ่งของจำนวน “มาก, น้อย” ตามผู้ฝึกบอก</li> <li>5. ชี้สิ่งของจำนวน “น้อยที่สุด, มากที่สุด” ได้เอง</li> </ol> |
| 59. เล่าเรื่องซับซ้อนง่าย ๆ ได้                         | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. ฟังผู้ฝึกเล่านิทานสั้น ๆ</li> <li>2. มีสมาธิในการฟังและจับความได้</li> <li>3. รู้จักว่าอะไรเป็นจุดที่ซับซ้อน</li> <li>4. เลียนแบบการเล่าตามที่เคยได้ฟังผู้ฝึก</li> <li>5. เล่าเรื่องง่าย ๆ ได้</li> </ol>            |
| 60. เล่าถึงกิจวัตรประจำวันได้                           | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. ดูบัตรภาพรูปกิจวัตรประจำวัน</li> <li>2. มองและหยิบรูปดู</li> <li>3. เข้าใจว่าต้องทำอะไร</li> <li>4. หยิบภาพกิจวัตรให้ตรงกับคำพูดที่พูด</li> <li>5. เล่าถึงกิจวัตรตัวเองได้</li> </ol>                                |
| 61. บอกตำแหน่งหรือทิศทางได้ เช่น “จากที่ไหน” “ไปที่ไหน” | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. ดูภาพ</li> <li>2. ชี้บอกทิศทาง หรือตำแหน่งที่ผู้ฝึกถาม</li> <li>3. บอกทิศทาง หรือตำแหน่งคน สิ่งของได้ เมื่อมีคนถาม</li> </ol>                                                                                        |
| 62. ใช้คำอธิบายในการตอบคำถามว่า “ทำไม” ได้              | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. ฟังผู้ฝึกอธิบายการตอบคำถาม</li> <li>2. ร่วมสนทนากับผู้ฝึก</li> <li>3. ตอบคำถามเมื่อผู้ฝึกถาม</li> <li>4. อธิบายเหตุผลเมื่อผู้ฝึกถาม</li> </ol>                                                                       |
| 63. เล่า 3 ใน 5 ส่วนของเรื่องนิทานได้เรื่องได้ราว       | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. ฟังเรื่องที่ผู้ฝึกเล่า</li> <li>2. จำเรื่องได้เป็นบางตอน</li> <li>3. จำเรื่องได้หลายตอน</li> </ol>                                                                                                                   |

| ทักษะ                                                                                           | ประสบการณ์สำคัญ                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                 | 4. ลำดับความให้ต่อเนื่องได้<br>5. เป็นฝ่ายเล่นให้คนอื่นฟังได้บ้าง                                                                                                                                                                                                                                                           |
| 64. อธิบายความหมายของคำได้                                                                      | 1. ฟังผู้ฝึกอ่านบัตรคำ<br>2. จับคู่บัตรคำกับของจริงหรือบัตรภาพ<br>3. อ่านบัตรคำ<br>4. อธิบายความหมายของคำที่อ่าน                                                                                                                                                                                                            |
| 65. เมื่ออยากรู้สิ่งที่ตรงกันข้ามก็รู้จักใช้คำถาม                                               | 1. สำรวจสิ่งของต่าง ๆ ที่มีขนาดต่าง ๆ กัน (มอง จับ)<br>2. เข้าใจความหมาย “มาก”<br>เข้าใจความหมาย “น้อย”<br>3. เข้าใจความหมาย “สั้น”<br>เข้าใจความหมาย “ยาว”<br>4. เข้าใจความหมาย “เล็ก”<br>เข้าใจความหมาย “ใหญ่”<br>5. ปฏิบัติตามคำสั่งได้<br>6. เข้าใจความหมายของคำตรงกันข้ามมากขึ้น<br>7. จำได้ว่าอะไรตรงกันข้ามกับคำอะไร |
| 66. ตอบคำถามที่เป็นเหตุเป็นผลได้ เช่น “เมื่อทำไ้<br>ตกจะเกิดอะไร...” ก็ตอบความได้ว่า “ไข่จะแตก” | 1. ฟังคำสั่ง<br>2. ตอบคำถาม<br>3. คาดเดาสิ่งที่จะเกิดขึ้นได้                                                                                                                                                                                                                                                                |
| 67. รู้ความหมายของคำ เมื่อวานนี้ พรุ่งนี้ อย่าง<br>ถูกต้อง                                      | 1. ฟังผู้ฝึกอธิบายความหมายของคำว่า เมื่อวาน วันนี้ พรุ่งนี้<br>2. ร่วมสนทนาและตอบคำถามเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ใน<br>ชีวิตประจำวัน<br>3. ฝึกการใช้ภาพเพื่อการสื่อสาร / ฝึกดูปฏิทินประจำสัปดาห์<br>4. ตอบคำถามเมื่อผู้ฝึกถามถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อวานนี้<br>วันนี้ และกำลังจะเกิดขึ้นในวันพรุ่งนี้                       |
| 68. เมื่อได้ยินคำใหม่ ๆ ที่ยังไม่คุ้น ก็รู้จักถาม<br>ความหมาย                                   | 1. ฟังผู้ฝึกอ่านนิทาน<br>2. อ่านนิทานตามผู้ฝึก<br>3. ฟังผู้ฝึกอธิบายความหมายคำที่ไม่เข้าใจ<br>4. ตอบคำถามคำที่ผู้ฝึกอธิบายไปแล้ว<br>5. ถามความหมายของคำเมื่ออ่านแล้วหรือฟังแล้วไม่เข้าใจ                                                                                                                                    |

## 2. สารที่ควรเรียนรู้

สารที่ควรเรียนรู้ เป็นเรื่องราวรอบตัวเด็กที่นำมาเป็นสื่อกลางในการจัดกิจกรรม ให้เด็กเกิดแนวคิดหลังจากนำเสนอสารที่ควรรู้นั้นๆ มาจัดกิจกรรมฝึกพูดให้เด็ก เพื่อให้บรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ ไม่เน้นการท่องจำเนื้อหา ผู้สอนสามารถกำหนดรายละเอียดขึ้นเองให้สอดคล้องกับวัย ความต้องการ และความสนใจของเด็ก โดยให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์สำคัญ ทั้งนี้ อาจยืดหยุ่นเนื้อหาได้ โดยคำนึงถึงกิจกรรมฝึกพูดและสิ่งแวดล้อมในชีวิตจริงของเด็ก ดังนี้

2.1 เรื่องราวที่เกี่ยวกับตัวเด็ก เด็กควรเรียนรู้ชื่อ นามสกุล รูปร่างหน้าตา อวัยวะต่างๆ วิธีระวังรักษาร่างกายให้สะอาดและมีสุขภาพอนามัยที่ดี การรับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์ การระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองจากผู้อื่นและภัยใกล้ตัว รวมทั้งการปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างปลอดภัย การรู้จักประวัติความเป็นมาของตนเองและครอบครัว การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและโรงเรียน การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น การรู้จักแสดงความคิดเห็นของตนเองและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การกำกับตนเอง การเล่นและทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเองตามลำพังหรือกับผู้อื่น การตระหนักรู้เกี่ยวกับตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง การสะท้อนการรับรู้อารมณ์และความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น การแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกอย่างเหมาะสม การแสดงมารยาทที่ดี การมีคุณธรรมจริยธรรม

2.2 เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับครอบครัว สถานศึกษา ชุมชน และบุคคลต่างๆ ที่เด็กต้องเกี่ยวข้องหรือใกล้ชิดและมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวัน สถานที่สำคัญ วันสำคัญ อาชีพของคนในชุมชน ศาสนา แหล่งวัฒนธรรมในชุมชน สัญลักษณ์สำคัญของชาติไทยและการปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่นและความเป็นไทย หรือแหล่งเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นอื่นๆ

2.3 ธรรมชาติรอบตัว เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับชื่อ ลักษณะ ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลงและความสัมพันธ์ของมนุษย์ สัตว์ พืช ตลอดจนการรู้จักเกี่ยวกับดิน น้ำ ท้องฟ้า สภาพอากาศ ภัยธรรมชาติ แรงและพลังงานในชีวิตประจำวันสิ่งแวดล้อมเด็ก รวมทั้งการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการรักษาสาธารณสุข

2.4 สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายในชีวิตประจำวัน ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการใช้หนังสือและตัวหนังสือ รู้จักชื่อ ลักษณะ สี ผิวสัมผัส ขนาด รูปร่าง รูปทรง ปริมาตร น้ำหนัก จำนวน ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลงและความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ รอบตัว เวลา เงิน ประโยชน์ การใช้งาน และการเลือกใช้สิ่งของเครื่องใช้ ยานพาหนะ การคมนาคม เทคโนโลยี และการสื่อสารต่างๆ ที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวันอย่างประหยัด ปลอดภัยและรักษาสิ่งแวดล้อม

## การจัดประสบการณ์การฝึกพูด/ เทคนิค

การจัดประสบการณ์การฝึกพูดสำหรับเด็กแรกเกิดถึง 6 ปี เป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะการบูรณาการผ่าน การเล่น การฟัง การสื่อสารด้วยวิธีการที่หลากหลายโดยคำนึงถึงข้อจำกัดของเด็กพิการแต่ละคน ให้เกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ดังนี้

## 1. หลักการจัดประสบการณ์การฝึกพูด

1.1 จัดการฝึกพูดผ่านการเล่นและการเรียนรู้อย่างหลากหลาย เพื่อพัฒนาเด็ก โดยองค์รวมอย่างสมดุลและต่อเนื่อง

1.2 เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่

1.3 ให้เด็กได้รับการพัฒนา โดยให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาการของเด็ก

1.4 จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของการฝึกพูด พร้อมทั้งนำผลการประเมินมาพัฒนาเด็กอย่างต่อเนื่อง

1.5 ให้พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

## 2. แนวทางการฝึกพูด

2.1 จัดการฝึกพูดให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการและการทำงานของสมอง ที่เหมาะสมกับอายุ ภูมิภาวะและระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ

2.2 จัดการฝึกพูดให้สอดคล้องกับแบบการเรียนรู้ของเด็กพิการแต่ละประเภท เด็กได้ลงมือกระทำ เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง โดยมีแนวการจัดการเรียนรู้ของเด็กพิการแต่ละประเภทดังนี้

2.2.1 เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น ควรจัดการเรียนรู้ที่เน้นการใช้ประสาทสัมผัสที่เหลืออยู่ในการทำกิจกรรม

2.2.2 เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ควรจัดการเรียนรู้ที่เน้นการสื่อสารโดยใช้ภาษามือ ภาษาท่าทาง การอ่านริมฝีปาก การฝึกพูด

2.2.3 เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ควรจัดการเรียนรู้ที่เน้นการสอนซ้ำๆ สอนจากง่ายไปยาก เป็นขั้นตอน และการวิเคราะห์งาน

2.2.4 เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ ควรจัดการเรียนรู้ที่เน้นการใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก

2.2.5 เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ควรจัดการเรียนรู้ที่เน้นการจำ จากการเห็นและได้ยิน การเรียงลำดับ การจัดระเบียบตัวเอง

2.2.6 เด็กที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา ควรจัดการเรียนรู้ที่เน้นการออกเสียงให้ชัดเจน การสื่อสารที่ผู้อื่นเข้าใจได้

2.2.7 เด็กที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ ควรจัดการเรียนรู้ที่เน้นการควบคุมพฤติกรรมและอารมณ์ของตนเอง การแสดงออกทางพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสม

2.2.8 เด็กออทิสติก ควรจัดการเรียนรู้ที่เน้นการสื่อสาร การอยู่ร่วมกันในสังคม การตอบสนองต่อประสาทสัมผัสทั้ง 7

2.2.9 เด็กพิการซ้อน ควรจัดการเรียนรู้ที่เน้นตามลักษณะความพิการแต่ละประเภท

2.3 จัดการฝึกพูดแบบบูรณาการ โดยบูรณาการทั้งกิจกรรม ทักษะ และสาระการเรียนรู้

2.4 จัดการฝึกพูดให้เด็กได้ริเริ่มคิด วางแผน ตัดสินใจลงมือกระทำและนำเสนอความคิด โดยผู้สอนหรือผู้จัดกิจกรรมฝึกพูดเป็นผู้สนับสนุนอำนวยความสะดวก และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก

2.5 จัดการฝึกพูดให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่นกับผู้ใหญ่ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในบรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุข และเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่างๆ กัน

2.6 จัดการฝึกพูดให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก และแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก สอดคล้องกับบริบท สังคม และวัฒนธรรมที่แวดล้อมเด็ก

2.7 จัดการฝึกพูดที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม และการมีวินัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดกิจกรรมฝึกพูดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

2.8 จัดการฝึกพูดทั้งในลักษณะที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้าและแผนที่เกิดขึ้นในสภาพจริง โดยไม่ได้คาดการณ์ไว้

2.9 จัดทำสารนิทัศน์ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล นำมาไตร่ตรองและใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็กและการวิจัยในชั้นเรียน

2.10 จัดการฝึกพูดโดยให้พ่อแม่ ครอบครัว และชุมชนมีส่วนร่วมทั้งการวางแผนการสนับสนุนสื่อ แหล่งเรียนรู้ การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการ

### 3. การจัดการฝึกพูด

กิจกรรมสำหรับเด็กอายุแรกเกิดถึง 6 ปี สามารถนำมาจัดเป็นการฝึกพูดได้หลายรูปแบบ เป็นการช่วยให้ผู้สอนทราบว่าแต่ละวันจะทำกิจกรรมอะไร เมื่อใด และอย่างไร ทั้งนี้การฝึกพูดสามารถจัดได้หลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการนำไปใช้ของแต่ละหน่วยงานและสภาพชุมชน ที่สำคัญผู้สอนต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน การฝึกพูดมีหลักการจัดและขอบข่ายของกิจกรรมฝึกพูด ดังนี้

#### 3.1 หลักการจัดการฝึกพูด

3.1.1 กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็กในแต่ละวัน แต่ยืดหยุ่นได้ตามความต้องการและความสนใจของเด็ก เช่น

วัย 3 - 4 ปี มีความสนใจประมาณ 8 - 12 นาที

วัย 4 - 5 ปี มีความสนใจประมาณ 12 - 15 นาที

วัย 5 - 6 ปี มีความสนใจประมาณ 15 - 20 นาที

3.1.2 กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดทั้งในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ ไม่ควรใช้เวลาต่อเนื่องนานเกินกว่า 20 นาที

3.1.3 กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรี เพื่อช่วยให้เด็กรู้จักเลือก ตัดสินใจคิดแก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์ เช่น การเล่นตามมุม การเล่นกลางแจ้ง ฯลฯ ใช้เวลาประมาณ 40 - 60 นาที

### 3.2 ขอบข่ายของการฝึกพูด

การฝึกพูดเป็นกิจกรรมที่ให้ได้ใช้ทักษะในการสื่อสารถ่ายทอดความต้องการ ความคิดความเข้าใจ การเลือกกิจกรรมที่จะนำมาจัดในแต่ละวันสามารถจัดได้หลายรูปแบบ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการนำไปใช้ของแต่ละหน่วยงานและสภาพชุมชน

### 4. เทคนิคการฝึกพูด

เทคนิคและวิธีการสอนต่าง ๆ จะถูกใช้ในทั้งระหว่างการฝึกและในชีวิตประจำวัน เพื่อให้แน่ใจว่าเด็กจะพัฒนาภาษาพูดโดยผ่านการฟัง ครูควรอธิบายให้แก่ผู้ปกครองถึงเหตุผลที่ใช้เทคนิคและวิธีการต่างๆ รวมถึงแนวทางการประยุกต์ใช้

#### 1. ใช้เสียงแบบการร้องเพลง (singsong voice)

- พูดกับเด็กเล็ก
- การเปลี่ยนโทนเสียง ความยาว ความดัง ช่วยเพิ่มข้อมูลด้านการฟังมากขึ้น

#### 2. ใช้ acoustic highlighting

| ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง  | ฟังง่ายที่สุด                                      | ฟังยากที่สุด                                           |
|----------------------|----------------------------------------------------|--------------------------------------------------------|
| เสียงรบกวน           | ไม่มี                                              | มี                                                     |
| ระยะห่าง             | ใกล้กับไมโครโฟน                                    | อยู่ห่างจากผู้พูด                                      |
| การพูดซ้ำ            | มีการพูดซ้ำ                                        | พูดเพียงครั้งเดียว                                     |
| ความยาว              | ถ้อยความสั้นๆ                                      | ถ้อยความยาวๆ                                           |
| ความซับซ้อน          | ถ้อยความง่ายๆ                                      | ถ้อยความซับซ้อน                                        |
| ความเร็ว             | ถ้อยความที่พูดช้าๆ                                 | ถ้อยความที่พูดเร็วๆ                                    |
| องค์ประกอบเสียง      | เสียงที่มีลักษณะความยาว ความดัง และโทนชัดเจน       | มีการเน้นองค์ประกอบเสียงเพียงเล็กน้อย หรือไม่มีเลย     |
| หน่วยเสียง           | เลือกใช้คำที่มีลักษณะของหน่วยเสียงแตกต่างกันชัดเจน | คำนึงถึงลักษณะของหน่วยเสียงในคำเพียงเล็กน้อยหรือไม่เลย |
| ตำแหน่งของคำ         | อยู่ท้ายคำ วลี ประโยคหรือข้อความ                   | อยู่กลางคำ วลี ประโยคหรือข้อความ                       |
| ตัวเลือก             | แบบปิด                                             | แบบเปิด                                                |
| ความคุ้นเคยกับผู้พูด | เสียงบุคคลที่คุ้นเคย                               | เสียงบุคคลที่ไม่คุ้นเคย                                |

|                                        |                                                   |
|----------------------------------------|---------------------------------------------------|
| 3. มองหน้าสบตา                         | การสบตามเป็นส่วนสำคัญในการสื่อสาร                 |
| 4. พูดทีละคน                           | การพูดทีละคนจะทำให้เข้าใจได้ชัดเจน                |
| 5. ฟังก่อนเสมอ                         | ต้องได้รับการกระตุ้นทางนำเสนอ                     |
| 6. เน้นให้ฟัง                          | ให้เด็กตื่นตัวและสนใจต่อเสียง                     |
| 7. กระตุ้นการออกเสียง                  | การกระตุ้นให้ออกเสียง                             |
| 8. รอ                                  | เพื่อรอให้ได้เริ่มประมวลผลและตอบสนอง              |
| 9. การสร้างความสนใจร่วมกัน             | การร่วมกันสนทนาและจบประเด็นได้                    |
| 10. พูดซ้ำ                             | เพื่อให้เด็กได้ยินซ้ำๆ และประมวลผลทำความเข้าใจได้ |
| 11. พูดใหม่                            | เมื่อเด็กไม่เข้าใจภาษาที่ได้ยิน                   |
| 12. Auditory closure (การเติมช่องว่าง) | การเว้นและให้เติมคำในช่องว่าง                     |
| 13. หยุด                               | เพื่อเน้นข้อมูลที่รับเข้าไปและเพื่อให้ประมวลผล    |
| 14. ขยายคำศัพท์ออกไป                   | การสอนสิ่งใหม่ๆ ผ่านกิจวัตรประจำวัน               |
| 15. ถามคำถาม                           | เป็นการตรวจสอบความเข้าใจ                          |
| 16. ใช้เสียงที่เป็นธรรมชาติ            | ถ้าพัฒนาการดีขึ้นให้ใช้เสียงธรรมชาติ              |
| 17. ทำให้ชัดเจน                        | สอนวิธีการทำให้การสื่อสารชัดเจน                   |

## การจัดสภาพแวดล้อม

ห้องเรียนที่เหมาะสมกับเด็กที่เริ่มต้นฝึกพูด ควรเป็นห้องที่ไม่มีเสียงรบกวน ไม่มีสิ่งรบกวนความสนใจ เพื่อให้เกิดทักษะทางภาษาที่ดี ส่วนเด็กที่สามารถเรียนรู้การฝึกพูดได้แล้ว สามารถสอนในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันได้ ตามความเหมาะสมกับสถานการณ์จำลองและสถานการณ์จริง

## เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และแหล่งเรียนรู้

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ ต้องใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และแหล่งเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษ ของแต่ละบุคคล รวมทั้งการใช้แหล่งเรียนรู้ต่างๆ ที่มีในท้องถิ่น มาใช้ประกอบในการจัดการเรียนรู้ ที่สามารถส่งเสริมและสื่อสารให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยศูนย์การศึกษาพิเศษ ควรจัดให้มีอย่างพอเพียง เพื่อพัฒนาให้เด็กพิการเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และแหล่งเรียนรู้นั้น ผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาขึ้นเอง หรือพิจารณาเลือกใช้จากคู่มือรายการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษามาใช้ประกอบในการจัดการเรียนรู้ สามารถส่งเสริมและสื่อสาร ให้เด็กพิการเกิดการเรียนรู้ โดยศูนย์การศึกษาพิเศษควรจัดให้มีอย่างพอเพียง เพื่อพัฒนาให้เด็กพิการเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริงควรดำเนินการดังนี้

1. จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ ศูนย์สื่อ นวัตกรรม และเครือข่ายการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ในสถานศึกษา และชุมชน เพื่อการศึกษา ค้นคว้า และการแลกเปลี่ยนกิจกรรมฝึกปฏิบัติการเรียนรู้ ระหว่างสถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชน

2. จัดทำ จัดหาเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กพิการ ส่งเสริมให้ผู้สอน จัดทำ จัดหาสื่อที่หลากหลาย รวมทั้งประยุกต์ใช้สิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นเป็นสื่อการเรียนรู้

3. เลือกใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพเหมาะสม และหลากหลาย สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้และความแตกต่างของแต่ละบุคคล

4. ประเมินความเหมาะสมคุณภาพของเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ ที่เลือกใช้ในการจัดการ เรียนรู้

5. ศึกษาค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับ การพัฒนาเด็กพิการ

6. จัดให้มีการกำกับ ติดตาม ประเมินคุณภาพ การใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และแหล่ง เรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ

ในการจัดทำ การเลือกใช้ และการประเมินคุณภาพเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และแหล่ง เรียนรู้ที่ใช้ในศูนย์การศึกษาพิเศษ ควรคำนึงถึงหลักการสำคัญ เช่น ความสอดคล้องกับหลักสูตร จุดประสงค์ การเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นต้น

## การประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ในการฝึกพูดตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปี เป็นการ ประเมินพัฒนาการทางภาษา โดยใช้แบบประเมินพัฒนาการทางภาษาตามวัย ซึ่งมีผู้ปกครองเป็นผู้ให้ข้อมูล และร่วมประเมิน เมื่อได้ผลการประเมินแล้วจะนำมาวางแผนแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ระหว่างการ จัดกิจกรรมฝึกพูดจะมีการทบทวนแผนให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคล และเมื่อสิ้นสุด การจัดกิจกรรมฝึกพูด จะทำการประเมินความสามารถตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแผนการ จัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

### 1. แนวทางการประเมินพัฒนาการ

หลักสูตรการฝึกพูดสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ กำหนดเป้าหมายคุณภาพของเด็กโดยยึด พัฒนาการการฝึกพูดสำหรับเด็กปฐมวัย ดังนี้

1.1 การประเมินพัฒนาการการบริกรกล้ำมเนื้อปาก ประกอบด้วย การเป่า การเปาะ การเตาะ การดูด ซึ่งเป็นการบริกรกล้ำมเนื้อปากให้สามารถใช้ในการพูดออกเสียงได้

1.2 การประเมินพัฒนาการภาษา รับ การเข้าใจเสียง คำศัพท์ และคำสั่งต่าง ๆ โดยมีการแสดงความ เข้าใจด้วยกิริยาท่าทาง

1.3 การประเมินพัฒนาการภาษาส่ง การส่งภาษา การสื่อสาร การใช้คำศัพท์ การถามคำถามให้เกิดเป็นการสนทนาได้

1.4 การประเมินพัฒนาการการอ่านนิทาน การเข้าใจเนื้อเรื่อง และการบอกรายละเอียดหรือตอบคำถามในเนื้อเรื่องได้

## 2. ขั้นตอนการประเมิน

การประเมินพัฒนาการเพื่อนำไปใช้ในการวางแผนการจัดการศึกษาตามหลักสูตรกิจกรรมฝึกพูดสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ควรมีการประเมินพัฒนาการโดยใช้แบบประเมินที่หลากหลายโดยนักวิชาชีพ ครูผู้สอน รวมทั้งผู้ปกครองเป็นผู้ให้ข้อมูลและร่วมประเมิน ทั้งนี้โดยใช้กรอบมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และสภาพที่พึงประสงค์ รวมทั้งเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก ตามความต้องการจำเป็น ทั้งก่อนระหว่างและสิ้นสุดการจัดกิจกรรมฝึกพูดการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

### 2.1 การประเมินพัฒนาการในแต่ละช่วงอายุ

2.1.1 ศึกษาและทำความเข้าใจพัฒนาการของเด็กในแต่ละช่วงอายุทุกด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา พิจารณากิจกรรมในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับลักษณะความพิการของเด็กแต่ละประเภท และการจัดกิจกรรมฝึกพูดที่สะท้อนพัฒนาการของเด็ก

2.1.2 วางแผนเลือกใช้วิธีการและเครื่องมือที่เหมาะสมสำหรับใช้บันทึกและประเมินพัฒนาการ เช่น สมุดบันทึกสุขภาพแม่และเด็กของกรมอนามัย แบบประเมินเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (Developmental Surveillance and Promotion Manual : DSPM) หรือ แบบประเมินส่งเสริมพัฒนาการเด็กกลุ่มเสี่ยง (Developmental Assessment and Intervention Manual : DAIM) แบบบันทึกพฤติกรรม เหมาะที่จะใช้บันทึกพฤติกรรมของเด็ก การบันทึกรายวันเหมาะกับการบันทึกกิจกรรมหรือกิจกรรมฝึกพูดที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน การบันทึกการเลือกของเด็กเหมาะสำหรับบันทึกลักษณะเฉพาะและปฏิกิริยาที่เด็กมีต่อสิ่งต่างๆรอบตัว เป็นต้น ด้วยเหตุนี้จึงเป็นหน้าที่ของพ่อแม่หรือผู้ดูแลที่จะเลือกใช้เครื่องมือประเมินพัฒนาการให้เหมาะสม เพื่อจะได้ผลของพัฒนาการที่ถูกต้องตามพัฒนาการ

2.1.3 ดำเนินการประเมินและบันทึกพัฒนาการหลังจากที่ได้วางแผนและเลือกเครื่องมือที่จะใช้ประเมินและบันทึกพัฒนาการแล้ว ก่อนจะลงมือประเมินและบันทึกจะต้องอ่านคู่มือหรือคำอธิบายวิธีการใช้เครื่องมืออย่างละเอียด แล้วจึงดำเนินการตามขั้นตอนที่ปรากฏในคู่มือ และบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรต่อไป

2.1.4 ประเมินและสรุป ในการประเมินและสรุปนั้นพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลจะต้องเก็บรวบรวมข้อมูลของสิ่งที่ต้องการประเมิน เช่น การประเมินพัฒนาการด้วยวิธีการสังเกต เครื่องมือที่ใช้คือแบบสังเกต วิธีการสนทนา เครื่องมือที่ใช้คือแบบบันทึกการสนทนา อาจเป็นการบันทึกการสนทนายาระหว่างเด็กกับเด็ก หรือเด็กกับครู พิจารณาลงานโดยเปรียบเทียบกับพัฒนาการ การประเมินควรประเมินหลายๆครั้งเพื่อให้ได้ข้อมูลว่าเด็กมีพัฒนาการอย่างไร ทำอะไรได้มากน้อยเพียงใด และสรุปผล

2.1.5 รายงานผลการประเมิน เมื่อได้ผลจากการประเมินและสรุปพัฒนาการของเด็กแล้ว พ่อแม่หรือ ผู้ดูแลจะต้องตัดสินใจว่าจะรายงานข้อมูลนี้ไปยังผู้ใดและเพื่อจุดประสงค์อะไร และจะต้องใช้รูปแบบใดสำหรับการอบรมเลี้ยงดูตามวิถีชีวิตประจำวันโดยพ่อแม่ ผู้ดูแล มีการประเมินพัฒนาการเพื่อเฝ้าระวังและเป็นข้อมูลในการพบแพทย์ และอาจนำไปใช้ในการอบรมเลี้ยงดูและจัดกิจกรรมฝึกพูดเพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ สำหรับผู้ดูแลเด็กในศูนย์การศึกษาพิเศษ จะต้องรายงานต่อผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ เพื่อให้ทราบว่ากิจกรรมหรือกิจกรรมฝึกพูดที่ ศูนย์การศึกษาพิเศษจัดให้เด็กนั้นส่งเสริมพัฒนาการของเด็กทุกด้านได้ตามจุดประสงค์หรือไม่ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับเด็กต่อไป

2.1.6 ผู้ดูแลเด็กจะต้องรายงานผลของการประเมินพัฒนาการไปยังผู้ปกครองเด็ก ซึ่งแต่ละศูนย์การศึกษาพิเศษจะต้องมีสมุดรายงานประจำตัวเด็ก หรือแบบบันทึกสุขภาพแม่และเด็ก ของกรมอนามัย หรือแบบประเมิน DSPM และคู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ผู้ดูแลเด็กใช้สมุดรายงานหรือแบบบันทึกสุขภาพแม่และเด็กของกรมอนามัย หรือแบบประเมิน DSPM นั้น เป็นเครื่องมือรายงานผู้ปกครองได้ และถ้าผู้ดูแลเด็กมีข้อเสนอแนะหรือจะขอความร่วมมือจากผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กก็อาจเขียนเพิ่มเติมลงไปในสมุดรายงานได้ และต้องคำนึงเสมอไม่ว่าจะใช้แบบรายงานใดข้อมูลควรจะมี ความหมาย เกิดประโยชน์แก่เด็กเป็นสำคัญ

2.1.7 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเป็นสิ่งสำคัญมาก ผู้ดูแลเด็กต้องตระหนักกว่าการทำงานร่วมกับผู้ปกครองเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กเป็นเรื่องสำคัญ ผู้ดูแลเด็กควรยกย่องผู้ปกครองที่พยายามมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก ผู้ดูแลเด็กจะต้องต้อนรับผู้ปกครองที่มาศูนย์การศึกษาพิเศษ ขอขอบคุณสำหรับความช่วยเหลือ เขียนจดหมายถึงผู้ปกครองเพื่อรายงานเรื่องเด็ก พูดคุยด้วยตนเองหรือทางโทรศัพท์ สิ่งเหล่านี้จะทำให้ผู้ปกครองรู้สึกถึงความสำคัญของตนเองและต้องการที่จะมีส่วนร่วมกับผู้ดูแลเด็กในการพัฒนาเด็กของตน

## 2.2 การประเมินมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์

ผู้สอนต้องวิเคราะห์มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ และกำหนดสิ่งที่ประเมินจากการจัดกิจกรรมฝึกพูดการเรียนรู้และการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน เพื่อวางแผนการประเมินพัฒนาการ ดังนี้

2.2.1 การวิเคราะห์มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปสู่การจัดทำหลักสูตรกิจกรรมฝึกพูดสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้มีการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้รายปีที่สอดคล้องของมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ และสาระการเรียนรู้เพื่อกำหนดหน่วยการเรียนรู้โดยการนำสภาพที่พึงประสงค์ ที่ได้จากการวิเคราะห์มากำหนดเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้ นั้นๆ และ กำหนดกิจกรรมหลัก 5 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมการปั้น กิจกรรมการหล่อ กิจกรรมการประดิษฐ์ กิจกรรมการพิมพ์ภาพ และกิจกรรมวาดภาพระบายสี ในการพัฒนาเด็ก

### 2.2.2 การกำหนดประเด็นการประเมิน

เป็นการกำหนดพัฒนาการที่ต้องการประเมิน คือ สภาพที่พึงประสงค์ที่นำมากำหนดเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้ซึ่งครอบคลุมพัฒนาการทั้ง 5 กิจกรรม ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ และเชื่อมโยงไปยัง

จุดประสงค์ของแผนการจัดกิจกรรมฝึกพูดในแต่ละวัน ดังนั้นประเด็นการประเมินจึงประกอบไปด้วยจุดประสงค์ของแผนการจัดกิจกรรมฝึกพูดที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้นั้นๆ

### 3. วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินพัฒนาการ

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินพัฒนาการเด็ก ครูผู้สอนต้องวางแผนและกำหนดวิธีการประเมินให้เหมาะสมกับกิจกรรม ใช้การสังเกตพฤติกรรม การประเมินผลงาน/ชิ้นงาน การพูดคุย หรือสัมภาษณ์เด็ก วิธีการที่ครูผู้สอนเลือกใช้ต้องมากกว่า 2 วิธีการ หรือใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น

- 1) การสังเกตและการบันทึก
- 2) การบันทึกการสนทนา
- 3) การสัมภาษณ์
- 4) สารนิทัศน์สำหรับเด็กเพื่อการประเมินพัฒนาการ
- 5) การประเมินการเจริญเติบโต
- 6) การประเมินผลงานและชิ้นงาน

ฯลฯ

### 4. เกณฑ์การประเมิน

#### 4.1 เกณฑ์การประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการใช้แบบประเมินพัฒนาการทางภาษา ประเมินความสามารถตามพัฒนาการของอายุว่าทำได้ หรือไม่ได้

#### 4.2 เกณฑ์การประเมินผลการจัดการเรียนรู้

การกำหนดเกณฑ์การประเมินและการให้ระดับคุณภาพ ผลการประเมินพัฒนาการของเด็กทั้ง 4 กิจกรรม ในแต่ละสภาพที่พึงประสงค์ เพื่อเชื่อมโยงไปสู่การผ่านตัวบ่งชี้และมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนั้นในระดับชั้นเรียนและระดับสถานศึกษาควรกำหนดในลักษณะเดียวกัน สถานศึกษาสามารถกำหนดเกณฑ์การประเมินและการให้ระดับคุณภาพผลการประเมินพัฒนาการของเด็กที่สะท้อนมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์หรือพฤติกรรมที่จะประเมิน เป็นระบบตัวเลข เช่น 5, 4, 3, 2, 1 หรือ เป็นระบบที่ใช้คำสำคัญ เช่น ดีเยี่ยม, ดีมาก, ดี, พอใช้และปรับปรุง ซึ่งต้องได้ระดับ 4 – 5 ติดต่อกัน 3 ครั้งขึ้นไป ตามที่สถานศึกษากำหนด

**การกำหนดเกณฑ์การประเมินผลการจัดการเรียนรู้และการให้ระดับคุณภาพ**

| ระบบตัวเลข | ระบบที่ใช้คำสำคัญ | ความหมายระดับคุณภาพ                                               |
|------------|-------------------|-------------------------------------------------------------------|
| 5          | ดีเยี่ยม          | ทำได้ด้วยตนเอง                                                    |
| 4          | ดีมาก             | ทำได้ด้วยการชี้แนะจากผู้อื่น                                      |
| 3          | ดี                | ทำได้ด้วยการช่วยเหลือและชี้แนะจากผู้อื่นในบางขั้นตอนของการปฏิบัติ |
| 2          | พอใช้             | ทำได้ด้วยการช่วยเหลือและชี้แนะจากผู้อื่นในทุกขั้นตอนของการปฏิบัติ |
| 1          | ปรับปรุง          | ทำไม่ได้หรือไม่ยอมทำ                                              |

## 5. การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อผู้สอนวางแผนการประเมินพัฒนาการแล้วควรทำการสังเกตพฤติกรรมของเด็กเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การพูดคุย หรือสัมภาษณ์เด็ก หรือการประเมินผลงาน/ชิ้นงานของเด็กอย่างเป็นระบบ เพื่อรวบรวมข้อมูลพัฒนาการของเด็กให้ครอบคลุมเด็กทุกคนแล้วสรุปลงในแบบบันทึกผลการประเมินสภาพที่พึงประสงค์

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผลการประเมินพัฒนาการเด็กตามสภาพที่พึงประสงค์ ผู้สอนควรเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล โดยสภาพที่พึงประสงค์ 1 ข้อ ควรได้รับการประเมินพัฒนาการอย่างน้อย 2 ครั้งต่อ 1 ภาคเรียน ระยะแรกควรเป็นการประเมินเพื่อความก้าวหน้า ไม่ควรเป็นการประเมินเพื่อตัดสินพัฒนาการของเด็ก ดังนั้น การเก็บรวบรวมข้อมูลผลการประเมินพัฒนาการตามสภาพที่พึงประสงค์จึงเป็นการสะสมเพื่อยืนยันว่าเด็กเกิดพัฒนาการตามสภาพที่พึงประสงค์นั้นๆ ชัดเจนและมีความน่าเชื่อถือ

## 6. การสรุปผลการประเมินพัฒนาการเด็ก

ฝึกพูด/แก้ไขการพูด สามารถสรุปผลการประเมินพัฒนาการเด็กรายตัวบ่งชี้ ายมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และในภาพรวมของพัฒนาการรายด้าน ภาคเรียนละ 1 ครั้ง สำหรับแนวทางการสรุปผลการประเมินพัฒนาการเด็กตามสภาพที่พึงประสงค์ในแต่ละตัวบ่งชี้ ควรใช้ฐานนิยม (Mode) ไม่ควรนำค่าระดับคุณภาพของสภาพที่พึงประสงค์มาหาค่าเฉลี่ย ในกรณีมีฐานนิยมมากกว่า 1 ฐานนิยม คือ มีระดับคุณภาพซ้ำมากกว่า 1 ระดับคุณภาพ การสรุปผลการประเมินพัฒนาการเด็กในแต่ละตัวบ่งชี้ให้อยู่ในดุลยพินิจของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงปรัชญาการศึกษา และหลักการของหลักสูตรกิจกรรมฝึกพูดสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ รวมทั้งการนำข้อมูลผลการประเมินไปใช้เพื่อพัฒนาเด็กต่อไป

## 7. การรายงานผลการประเมินพัฒนาการและการนำข้อมูลไปใช้

การรายงานผลการประเมินพัฒนาการเป็นการสื่อสารให้พ่อแม่ ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องได้ทราบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งสถานศึกษาต้องสรุปผลการประเมินพัฒนาการและจัดทำเอกสารรายงานให้ผู้ปกครองทราบเป็นระยะๆ หรืออย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง การรายงานผลการประเมินพัฒนาการสามารถรายงานเป็นระดับคุณภาพตามพฤติกรรมที่แสดงออกถึงพัฒนาการแต่ละด้าน ที่สะท้อนมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง 5 ข้อตามหลักสูตรกิจกรรมฝึกพูด สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

## การจัดทำหลักสูตรการฝึกพูด

หลักสูตรการฝึกพูดสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เป็นหลักสูตรของสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับปฐมวัยแต่ละแห่งวางแผนหรือกำหนดแนวทางการจัดการศึกษา เพื่อส่งเสริมให้ เด็กบรรลุมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้และสภาพที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกิจกรรมฝึกพูดกำหนด สถานศึกษา

ต้องคำนึงถึง วิสัยทัศน์ จุดเน้น ภูมิปัญญาท้องถิ่น สภาพบริบทของครอบครัว สภาพความพิการของเด็ก และความต้องการของชุมชน มาออกแบบหลักสูตรการฝึกพูด ดังนี้

### 1. จุดหมายของหลักสูตรการฝึกพูด

หลักสูตรการฝึกพูดสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของสถานศึกษาบนพื้นฐานหลักสูตรปฐมวัย พุทธศักราช 2560 โดยศูนย์การศึกษาพิเศษต้องเชื่อมโยงมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยคำนึงถึงความต้องการจำเป็นของเด็กพิการแต่ละประเภทด้วย เพื่อสะท้อนให้เห็นหลักการของหลักสูตร กิจกรรมฝึกพูดสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กทุกคน การประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัวชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้สอน ผู้ดูแลและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยยึดถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและวิถีชีวิตของเด็ก

### 2. การสร้างหลักสูตรการฝึกพูด

หลักสูตรการฝึกพูดจะต้องสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเศรษฐกิจและปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับธรรมชาติ สภาพความพิการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย การสร้างหลักสูตรการฝึกพูดดำเนินการ ดังนี้

2.1 ศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ การฝึกพูดสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เอกสารประกอบหลักสูตรปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และการฝึกพูดสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ รวมทั้งศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กและครอบครัว สภาพปัจจุบัน สภาพต่างๆ ที่เป็นปัญหา จุดเด่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น ความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

2.2 จัดทำหลักสูตรการฝึกพูด โดยกำหนดปรัชญา วิสัยทัศน์ ภารกิจหรือพันธกิจ เป้าหมาย มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ โดยโครงสร้างหลักสูตร ประกอบด้วย การวิเคราะห์ สาระการเรียนรู้รายปีเพื่อกำหนดประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรรู้ในแต่ละช่วงอายุ ระยะเวลาเรียน การจัดกิจกรรมฝึกพูด การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การประเมินพัฒนาการและการบริหารจัดการหลักสูตร ซึ่งสถานศึกษาอาจกำหนดโครงสร้างหลักสูตรได้ตามความเหมาะสมและความจำเป็นของสถานศึกษาแต่ละแห่ง

2.3 การประเมินก่อนนำหลักสูตรไปใช้เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร องค์ประกอบของหลักสูตรหลังจากที่ได้จัดทำแล้ว โดยอาศัยความคิดเห็นจากผู้ใช้หลักสูตร ผู้มีส่วนร่วมในการทำหลักสูตร ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่างๆ การประเมินระหว่างการใช้หลักสูตรเป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบว่าหลักสูตรสามารถนำไปใช้ได้ดีเพียงใด ควรมีการปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใด และการประเมินหลังการใช้หลักสูตร เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบหลักสูตรทั้งระบบหลังจากที่ใช้หลักสูตรครบแต่ละช่วงอายุเพื่อสรุปผลว่าหลักสูตรที่จัดทำควรมีการปรับปรุงหรือพัฒนาให้ดีขึ้นอย่างไร

## แนวทางการใช้หลักสูตรการฝึกพูดสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

### 1. ศึกษาหลักสูตร

ศึกษามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ ในแต่ละช่วงอายุจริงหรืออายุพัฒนาการของเด็ก

### 2. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็ก

ประวัติครอบครัว ประวัติการตั้งครรภ์ ประวัติทางการแพทย์ ประวัติพัฒนาการ ประวัติการเจ็บป่วย ประวัติการได้ยินและการใช้ภาษา ประวัติการปรับตัว ลักษณะความต้องการจำเป็นพิเศษ

### 3. ประเมินพัฒนาการเด็ก

3.1 ใช้แบบประเมิน DSPM หรือ DAIM ของกรมอนามัย

3.2 ใช้แบบประเมินพัฒนาการทางภาษา

### 4. จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)

4.1 แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล เพื่อประเมินพัฒนาการ

4.2 จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) มีองค์ประกอบดังนี้

1) ข้อมูลทั่วไป

2) ข้อมูลด้านการแพทย์หรือด้านสุขภาพ

3) ข้อมูลด้านการศึกษา

4) ข้อมูลอื่นๆ ที่จำเป็น

5) การกำหนดแนวทางการศึกษาและการวางแผนการจัดการศึกษาพิเศษ

6) ความต้องการด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

7) คณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)

8) ความเห็นของบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือผู้เรียน

### 5. จัดทำแผนการสอนรายบุคคล (IIP)

แผนการสอนรายบุคคลได้มาจากแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ในจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (เป้าหมายระยะสั้น) มาดำเนินการโดยให้สอดคล้องกับพัฒนาการทางภาษาที่ได้ประเมิน ซึ่งมีกิจกรรมการฝึกพูดเป็นขั้นตอนตามหน่วยการเรียนรู้และวิธีการสอนฝึกพูด

### 6. จัดกิจกรรมการเรียนรู้

6.1 จัดกิจกรรมการฝึกพูดตามแผนการสอนรายบุคคลที่ตรงกับหน่วยในแต่ละเดือนตามที่สถานศึกษากำหนด และมี 4 กิจกรรม คือ การบริหารกล้ามเนื้อปาก ภาษารับ ภาษาส่ง และการอ่านนิทาน

6.2 ในการจัดกิจกรรมให้คำนึงถึงแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ของเด็กแต่ละคน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นตามที่วางแผนไว้

## 7. ประเมินผลการจัดการเรียนรู้

7.1 ประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามแผนการสอนรายบุคคล (IIP) ซึ่งมี 5 ระดับ เป็นระบบ ตัวเลข คือ 5, 4, 3, 2, 1 เป็นระบบที่ใช้คำสำคัญ เช่น ดีเยี่ยม, ดีมาก, ดี, พอใช้, ปรับปรุง ซึ่งจะต้องได้ระดับ ตัวเลข 4 หรือ 5 ติดต่อกันอย่างน้อย 3 ครั้งจึงจะผ่านการประเมิน ตามที่สถานศึกษากำหนด อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

7.2 ประเมินพัฒนาการทางภาษาเมื่อสิ้นปีการศึกษา เพื่อเปรียบเทียบกับต้นปีการศึกษา

## 8. สรุป และรายงานผล

8.1 สรุปผลการประเมินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการสอนรายบุคคล (IIP) และรายงานผลให้กับผู้บริหารและผู้ปกครอง

8.2 สรุปผลการประเมินพัฒนาการทางภาษาก่อนและหลัง รายงานผลให้กับผู้บริหารและผู้ปกครอง

## การสร้างรอยเชื่อมต่อการศึกษาและการส่งต่อ

การจัดทำเอกสารสรุปผลการจัดการเรียนรู้ตามที่ได้รับจัดการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล เพื่อส่งต่อให้ครูประจำชั้น ผู้ปกครอง ครูผู้สอนฝึกพูด และฝ่ายบริหารงานวิชาการได้ทราบพัฒนาการและสามารถนำไปพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง

## การกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงาน

กิจกรรมเสริมทักษะฝึกพูดได้ทำเอกสารเพื่อทราบความเป็นมาของเด็กเป็นรายบุคคล และสามารถประเมินผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบประเมินผล จัดทำแผนการสอนรายบุคคล พร้อมทั้งประเมินผลการจัดการเรียนรู้อย่างชัดเจนอีกทั้งมีการทำสมุดสื่อสารเพื่อรายงานผลการเรียนให้กับผู้ปกครองได้รับทราบและสรุปผลการเรียนส่งให้ครูประจำชั้นและฝ่ายบริหารงานวิชาการเป็นลำดับ